

Un număr vechiu 15 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Fost Decan al Baroului de Ilfov, Președintele Consiliului de Ad-ție al Soc. anon. „Curierul Judiciar”

COMITETUL DE REDACȚIE:

ITR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare**Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.**ABONAMENTUL**

Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 600 lei
 « Avocați . . . . . 400 «
 « Magistrați . . . . . 300 «
 6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August
 apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artei, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 18/20 —

A apărut No. 4, **Jurisprudența Generală**,
 sub direcțiunea D-lui *Gr. Conduratu*, consilier la Curtea
 de Apel București.

Costul abonamentului anual: 400 lei pentru avocați; 300
 lei pentru magistrați; 600 lei pentru autorități și case de
 comerț. Redacția & Ad-ția București, Artei 5.

SUMAR

— *Rezerva clandestină a Societăților în raport cu fiscalul*, de d-l
 avocat Iosef G. Cohen.
 — *O propunere* de d-l avocat Em. Dan.
 — Bibliografie: Regimul bunurilor imobiliare rurale în Dobrogea
 Nouă de d. A. N. Pineta, avocat și deputat.

JURISPRUDENTA:

— Tribunalul Târgul-Mureș: *Firma V. T. Oroveanu et Co. cu
 Mihail Karoly* (afacere comercială. Competința. Conflict între le-
 gislația ungară, — aplicabilă în Transilvania — și cea română.
 Dacă urmează a se aplica legea română. Art. 897 c. com. rom.
 și art. 180 alin. 3, 45 și 217 pr. civ. magh.) cu o *Notă*
 — *Trinunalul Ilfov s. III c. cor.: Gheorghe Lichiardopol și alții
 pentru speculă.* (Dacă comisiunile pentru judecarea negustorilor
 speculanți sunt constituționale. Accaparare. Elemente constitutive
 Art. 104 vechea Constiț. și art. 6, 7, 8, din D. Lege 2968/919.
 — *Idem. I. Vasilescu, Max Kaiser și alții pentru speculă* (Spe-
 culă. Compunerea Comisiunii. Articole de lux. Dacă patronul răs-
 punde pentru faptele de speculă a prepușilor lui. Art. 7 și 9. D.
 Lege 2969/919) cu o *Notă* de d. avocat Vintilă Dongoroz.
 — *Judecătoria Ocolul 6 Urban București: Ion Georgescu cu
 Alex. Frâncu* (Locațiune. Colocatori. Dacă stipularea unui preț
 global implică solidaritatea și indivizibilitatea plății chiriei?).

**Rezerva clandestină a Societăților
IN RAPORT CU FISCUL**

Imobilele dobândind în ultimul timp o valoare
 extraordinară, datorită împrejurărilor create prin
 război, legea pentru unificarea contribuțiilor di-
 recte pune în discuțiune un problem viu contro-
 versat în țările unde legile fiscale au venit la
 timpul oportun.

Valorile imobiliare, stăpânite în special de So-
 cietăți și dobândite anterior acestui fenomen eco-

omic, au câștigat prin ele însăși o plus-valută,
 care în general nu apare în bilanțul anual.

Cestiunile cari se pun sunt:

1. Societățile sporindu-și capitalul social, în ra-
 port cu valoarea realizată prin plus-valuta imo-
 bilelor, urmează să fie impuse la impozitele pre-
 văzute de noua lege?

2. Societățile rămânând în stare de pasivitate și
 neprocedând la nici o sporire, nu e necesară o re-
 vizuire a capitalului lor social imobiliar, cel puțin
 în raport cu fiscalul?

Importanța problemelor a apărut în Belgia și în
 Franța cu ocaziunea sporirilor de capital la So-
 cietăților anonime, prin primele adăugate la noile
 emisiuni de acțiuni.

Curtea de Casație belgiană hotărâse încă dela
 1913 că îmbogățirea care rezultă pentru fondul
 social din primele de emisiune, ia caracterul unei
 sporiri de capital, care trebuie să fie impus conform
 legilor fiscale, atât la taxa de mărire cât și la aceea
 de venituri, întrucât primele constituiesc un bene-
 ficu distribuit (sistem adoptat în Italia).

Doctrina franceză, prin d-l *C. Houpin*, într'un
 articol publicat în *Journal des Sociétés civiles et
 commerciales* No. 6 din 1921 face o distincțiune
 în ce privește impunerea fiscală a primelor (sistem
 adoptat și în Germania). Societatea în caz de spo-
 rirea capitalului prin emisiuni de acțiuni cu prime,
 urmează să fie impusă numai la taxa de înregis-
 trare de 1%, iar nu și la taxa pe venit, stabilită
 prin legea din 20 Iunie 1872, asupra veniturilor
 și tuturor produselor de orice natură a acțiunilor
 Societății.

Aceste prime, arată d-sa, nu ar constitui un
 capital nou sau un beneficiu, ci un simplu aport
 suplimentar, în afară de capitalul în acțiuni; cu

alte cuvinte, prima ar fi un element producător, iar nu un element produs.

Concluziunile d-lui *Houpin* par oarecum în contradicție cu legea impozitelor asupra beneficiilor rezultate din război, existentă în Franța, știut fiind că noii acționari, cari au subscris sporirile de capital, plătind prime, au avut în vedere tocmai plus-valuta valorilor stăpânite de Societăți și câștigată, în majoritatea cazurilor, prin efectele războiului.

În practică, chestiunea s'a prezentat mai ales cu ocaziunea întrebuirii de către Societățile anonime a rezervelor, cari au servit la crearea de acțiuni noi.

Jurisprudența franceză a fost constantă în această privință, impunând întotdeauna rezerva distribuită acționarilor sub orice formă, chiar prin crearea de acțiuni noi.

Argumentele se motivau, pe deoparte prin împrejurarea că suma luată în acest chip din beneficiu, nu se mai găsește în cassa socială, la dispoziția absolută a Societății; pe de altă parte, pe faptul că acționarii au dobândit prin aceste operațiuni un drept privativ asupra rezervelor, în loc de o simplă expectativă și deci vor putea să l înstrăineze și să se folosească de el.

È adevărat, spune Tribunalul din *Rouen* prin sentința din 31 Martie 1919, că acționarul nu se îmbogățește mai mult prin noile emisiuni, valoarea venală a acțiunilor scăzând în proporție cu numărul cu care a fost mărit, însă de îndată ce valoarea socială a trecut sub această formă în patrimoniul său privat, o distribuie există și deci fiscul trebuie să fie satisfăcut, percepând taxa pe venit.

Deasemenea soluția jurisprudențială, în ce privește rezervele Societăților anonime, distribuite sub formă de acțiuni noi, e în acelaș sens.

Curtea de Casație franceză a decis că valoarea acțiunilor noi urmează să fie supusă impozitului pe venit, creat prin legea din 1872, pentru că aceste rezerve sunt beneficii, cari s'au distribuit acționarilor, iar nu un simplu capital rambursat (vezi *Gazette du Palais*, 1911, 1, 644; *idem*, 1922, 1, 750).

Controversa în jurisprudența franceză s'a ivit numai în ce privește aplicarea impozitului global pe venit asupra acestor beneficii.

Intr'adevăr Consiliul de Stat (Contencios), prin deciziunea sa din 15 Febr. 1923, spre deosebire de Inalta Curte de Casație, face următoarea distincțiune:

Dacă Societatea hotărăște distribuie rezervelor, măbind capitalul prin emisiune de noi acțiuni și păstrează un drept de preferință acționarilor vechi, cari vor putea să se libereze de subscripțiunea lor prin compensația cu suma ce le revine, atunci sumele distribuite intră în calcul la impozit general pe venituri, întrucât contribuabilul care uzează de această facultate și a apropiat sumele distribuite.

Dacă însă Societatea decide sporirea capitalului ei prin transformarea rezervelor în acțiuni noi atribuite în mod obligatoriu, acționarilor vechi, în proporție cu numărul acțiunilor ce posedă, în acest caz sumele distribuite nu intră în calculul impozitului general pe venituri - acționarul neavând nici un moment la dispoziția sa fondurile provenite din rezervă.

Această discuțiune o întemeiază Consiliul de Stat pe textul art. 10 al legii din 15 Iulie 1914 relativ la impozitul general pe venit, care precizează că impozitul global e stabilit: „numai după suma totală a venitului net anual, de care dispune fiecare contribuabil“.

În speța celei de a doua ipoteze există un beneficiu distribuit sub formă de noi acțiuni, dar subscripțiua fiind obligatorie și nu facultativă, urmează a i se aplica numai impozitul pe venit iar nu și impozitul pe venitul global, întrucât de acest venit contribuabilul nu a dispus voluntar.

Cum vedem, principiile doctrinei și jurisprudenței franceze au fost fixate în sensul că:

1. Oricecâteori există o distribuțiune de beneficii și sub orice formă: prime, rezerve, etc., ele urmează să fie supuse impozitului pe venit.

2. Dacă de această distribuțiune de beneficii, contribuabilul ar fi putut dispune în orice chip, ele urmează să fie ținute în seamă și la impozitul pe venitul general al contribuabilului.

* * *

Valorile stăpânite de societăți în activul lor social, dobândind o supra valută din cauza războiului (deprecierea monetară, urcarea valorilor imobiliare, etc.), a făcut ca multe din ele să proceadă la o revizuire a fondului lor social, încorporând la capitalul social plus-valuta activului, provenită în acest chip.

Chestiunea, în drept, dacă e posibilă o astfel de încorporare, nu mai suferă astăzi nici o discuțiune.

Din contră, toți doctrinarii sunt de acord că față de împrejurările economice și neprevăzute prin care trecem și în special față de fisc, este absolut necesar să se înlătore această rezervă ocultă; admittându-se la încorporare, valorile cari au dobândit o stabilitate reală, ca imobilele, cu excluderea celor supuse fluctuațiunilor zilnice, ca mărfuri, acțiuni, etc. (Vezi articolul d-lui *I. Percerou*, Profesor de drept comercial la Universitatea din Paris, publicat în *Journal des Sociétés Civiles et Commerciales* No. 4 din Aprilie 1921).

Importanța principiului rezidă în aplicațiunea lui practică față de fisc. La ce impuneri sunt supuse aceste încorporări?

Curtea de Casație franceză (s. civilă), prin decizia sa din 6 Martie 1922, a hotărât că impozitul pe venit, prevăzut prin legea din 29 Iunie 1879 este datorit de îndată ce Adunarea generală a so-

cietății, a constatat că imobilele și materialele au dobândit o plus-valută importantă și a decis întrebuițarea ei la sporirea capitalului social, prin emisiune de noi acțiuni, de repartizat între acționari. Considerațiunile Inaltei Curți sunt:

a) Această operațiune are de rezultat de a face să treacă imediat în patrimoniul acționarului excedentul valorii fondului social.

b) Remiterea de titluri noi acționarilor, fără nici o preluare asupra fondului său personal, constituie o distribuire de produse. (Vezi *Gazette du Palais* din 29 Mai 1922).

Deci, conform jurisprudenței Inaltei Curți, această încorporare la capital a supra-valutei fondului social ar constitui o distribuire de beneficii, de care contribuabilul poate dispune facultativ astfel că se găsește lovită atât de impunerea pe venit cât și de impunerea la venitul global, în afară de taxele de înregistrare de 1% asupra sporirii capitalului social, sub condițiunea numai ca Adunarea generală să constate existența supra-valutară și să hotărască întrebuițarea ei la sporirea capitalului prin emisiune efectivă de noi acțiuni.

* * *

La noi, sub imperiul actualei legi pentru unificarea contribuțiilor directe, să examinăm care e sistemul ce se poate aplica.

Sediul materiei rezidă în următoarele texte:

Pentru contribuabil

1. *Impozitul asupra veniturilor valorilor mobiliare* (art. 22): „Venitul capitalurilor mobiliare și celor asimilate lor, sunt supuse unui impozit de 15%.”

Impozitul se așează asupra veniturilor brute, provenite din România, de către oricine s'ar încasa, cum și din alte țări, luate de locuitorii țării.

Veniturile impozabile sunt: (art. 23)

Dividendele și produsele de orice fel la acțiunile, obligațiunile și orice titluri sau drepturi din valori mobiliare, sub orice denumire, ale societăților și colectivităților de orice fel.

Condițiunile sub cari se pot aplica dispozițiunile acestor articole sunt:

a) Să fie produs sau drept de orice fel rezultat din valori mobiliare;

b) Acest produs sau drept să fie încasat sau luat de contribuabil.

2. *Impozitul progresiv pe venitul global*.

Impozitul progresiv pe venitul global se așează asupra întregului venit anual al contribuabilului.

Spre deosebire de impozitul general pe venit, din legea franceză, unde el e stabilit numai pe suma totală a veniturilor de cari dispune contribuabilul, la noi el e așezat asupra întregului venit anual, indiferent dacă se poate sau nu dispune de el. Rămâne însă guvernat de condițiunea pusă în art. 23, adică acest venit să fi fost încasat de contribuabil.

Pentru societăți

1. *Impozitul pe venitul întreprinderilor comerciale și industriale* (art. 30):

Sunt supuse unui impozit de 10% veniturile nete din întreprinderile comerciale și industriale.

2. *Impozitul complimentar stabilit de art. 42.*

Pentru stabilirea venitului net, legiuitorul permite să se scadă dividendele distribuite acționarilor. Aceasta prezintă cea mai mare importanță în rezolvirea cesțiunei noastre.

Intr'adevăr, după ce vom stabili, care e caracterul juridic din punct de vedere fiscal al încorporării supra-valutei la capital—chiar dacă supra-valuta ar fi considerată ca un beneficiu de impus—scapă de impunerea art. 30, la taxa de 10% din cauza art. 33 al. e.

Iată ce spune art. 33 al. e: Din beneficiul net total rămas, după scăderea rezervelor, se impune cu cotele prevăzute la art. 30, ceia ce rămâne, după deducerea dividendului, care e supus impozitului mobilier (impozitul de 15% al contribuabilului).

Cu ocazia stabilirii beneficiului, legiuitorul nostru a tranșat și controversa ce exista în dreptul francez asupra impunerii rezervelor care se distribuie sub orice formă acționarilor, ca și controversa relativă la impunerea primelor la acțiunile de emisiune asemănându-le cu rezervele.

Astfel art. 32 arată că din beneficiul net se mai scad:

a) Rezervele statutare până la 10% din beneficiul net, atunci când rezervele n'au atins încă jumătate din capital, — 5% după această limită a fost atinsă, iar, când ajung egale cu capitalul, nu se mai scad.

Pentru cazul când înainte de această epocă, ele sunt distribuite prin sporire de capital, legiuitorul soluționează cesțiunea implicit prin al doilea alineat al aceluiaș articol:

„Rezervele de orice fel ale Băncii Naționale, nu vor fi impuse decât atunci când vor fi distribuite acționarilor, sub orice formă, chiar prin sporire de capital.”

Deci, ori de câte ori o Societate va spori capitalul său cu rezerve, va suferi impozitul pe venit, chiar și Banca Națională, care e scutită până în momentul distribuirii acestor rezerve.

Rămâne bine-înțeles aceeași argumentare și pentru rezervele distribuite acționarilor ca și pentru valuta distribuită — ele intrând în aplicația al. e al art. 33, care scutește de acest impozit dividendele distribuite.

* * *

Față de textele de mai sus, care e caracterul juridic, din punct de vedere fiscal, al acestei supra-valute a fondului social?

Problemul nu prezenta interes înainte de războiu, valorile imobiliare dobândind ulterior supra-valuta lor.

Aceste supra valute imobiliare, luând însă un caracter de stabilitate, cestiunea merită atențiunea noastră.

În adevăr, Societățile anonime, în bilanțurile lor, au avut în totdeauna grijă să înscrie la pasiv fondurile de amortizarea imobilelor, în scopul de a duce la o justă valoare estimațiunea acestor bunuri sociale înscrise la activ.

Înscrind aceste fonduri de amortizare la pasiv înainte de războiu, lucrul era explicabil: valorile imobiliare nu creșteau în timp normal în această proporție subită și era necesar să fie socotite uzura și deprecierea lor.

Astăzi însă prin noul fenomen economic, imobilele au dobândit o supra valută extraordinară. În cele mai multe Societăți prețul lor se găsește amortizat ca și al mașinelor devenite imobile prin destinație, astfel că ele constituiesc o augmentare patrimonială, care nu figurează în bilanț.

Ori de câte ori într'un fond social, ne găsim în fața unui rezultat evident creiat fie direct prin operațiunile comerciale, fie indirect din cauza acestor operațiuni, prin împrejurări neprevăzute, acest rezultat reprezintă implicit beneficii acumulate, iar doctrina caracterizează aceste beneficii sub denumirea de *rezerve*.

Practica comercială, în mod impropriu mai dă numele de rezerve la anumite fonduri, care nu reprezintă o augmentare patrimonială ca fondurile de amortizare, fondurile destinate să facă față datoriiilor cu termen, fondurile create în vederea unei fluctuațiuni de valori, etc., acestea nu sunt adevărate rezerve.

De asemenea în practică se constituie inconștient și indirect rezerve adevărat juridice, fără a fi considerate ca atare, printr'o sub-evaluare a imobilelor înscrise la activ.

Ei bine, aceste sub-evaluări ale imobilelor înscrise astfel, constituie ceea ce se numește în doctrină, *rezerve clandestine*.

Până la fenomenul economic ce-l analizăm, înscririle subvalutare la activ erau logice și admisibile. Ele constituiau un act de prudență pentru administratorii Societăților, chiar dacă nu erau aduse la cunoștința Adunărilor generale printr'un bilanț precis. Fiscul deasemenea n'avea nici un drept, aceste rezerve clandestine fiind absolut necesare pentru echilibrul și evoluția normală a Societăților.

În virtutea acestor principii socotim, că caracterul juridic al supra-valutelor imobiliare din fondul social, constituie implicit o augmentare a capitalului social; iar menținerea lor în bilanț, la prețul de cost de cele mai multe ori diminuat prin amortizări, formează în drept: *Rezerva clandestină*.

Legea pentru unificarea contribuțiilor directe prevede prin art. 32 că rezervele unei Societăți sunt scutite în anume condițiuni de impozit, până ce ajung egale cu capitalul social. Dela această

dată beneficiile urmează să fie supuse impozitului asupra veniturilor întreprinderii din art. 30 al. I, ne mai fiind scutite chiar în cazul trecerii lor la rezervă.

După cum am arătat mai sus, nici un principiu de drept nu se opune ca supra valuta reală a imobilelor fondului social, să fie întrebunțată la sporirea capitalului Societății și să fie repartizată acționarilor prin emisiuni de noi acțiuni — ea constituind, în drept, rezerva clandestină.

Cităm în acest sens pe Vivante, vol. II, No. 583 bis (trad. franceză):

„Les réserves peuvent être constituées indirectement, „en sous-évaluant le prix des meubles ou des immeubles inscrits à l'actif. La formation de la réserve devient ainsi clandestine, puisque l'assemblée ne peut connaître ni son existence, ni son montant, spécialement lorsque le bilan ne spécifie pas la nature de ces biens et les bases de leur évaluation“.

Art. 184 cod com. român nu oprește aceste rezerve, intrate, în practica comercială, sub denumirea de fond de amortizare etc., ci din contra el prescrie ca rezervă legală numai rezultatele beneficiilor nete, obligatorii până la a cincea parte din capital.

Implicit dar, ceea ce făcis sau ocult ar întrece această rezervă legală, ori care ar fi dispozițiunile statutare, ele se găsesc astăzi limitate de art 30 din legea impozitelor și deci constituie, cel puțin față de fisc, în condițiile acestei legi, o augmentare a capitalului social, o rezervă de impus.

Legea franceză din 1867, deasemenea, nu prevedea un fond de amortizare, acest fond în Franța fiind născut, ca și la noi, prin necesitatea practică de a se păstra echilibrul între valoarea activului social și valoarea reală (vezi *Lyon Caen & Renault*, Dr. Com. Vol. II B. No. 902).

De îndată ce, în mod statornic, valoarea reală a fondului social întrece cu mult valoarea capitalului social, aceleași motive cari determinau pe administratorii prudenți să înscrie fondurile de amortizări sau subevaluările, îi obligă, pentru o justă prezentare a bilanțului față de Adunările generale și în orice caz față de fisc, să înscrie la rezerve augmentația de capital, dobândită prin plus valuta imobiliară.

* * *

Conchizând, să căutăm a soluționa cele două ipoteze prevăzute la începutul studiului de față.

Prima ipoteză:

O Societate anonimă își stabilește supra-valuta reală asupra valorilor sale imobiliare, iar Adunarea generală hotărăște sporirea capitalului social, cu valoarea supra-valutei, prin emisiuni de noi acțiuni, obligatorii de repartizat între detentorii vechilor acțiuni.

Cari sunt impozitele ce au a se aplica?

Nici o discuțiune în ce privește taxa de înregistrare de 1% asupra sporirii de capital.

Celelalte impozite sunt de *verificat*, unele în raport cu contribuabilii, altele în raport cu Societatea.

Contribuabilului urmează să i se aplice impozitul asupra veniturilor mobiliare, prevăzute de art. 22 (15%), întrucât noile acțiuni reprezintă rezerva clandestină a capitalului său și sunt rezultate din beneficiile dobândite de Societate prin urcarea valorilor imobiliare; cu alte cuvinte, noile acțiuni sunt un produs al acțiunilor vechi, cari reprezintă partea sa în capitalul social.

Deci suntem întocmai în cazurile prevăzute de art. 22 și 23 din lege, cari dispun că este un venit impozabil produsul de orice fel al acțiunilor.

Deasemenea îi sunt aplicabile dispozițiile impozitului progresiv pe venitul global, legea română, spre deosebire de legea franceză (unde se născuse controversa citată) prevăzând în mod categoric așezarea acestui impozit, indiferent dacă contribuabilul dispune sau nu de veniturile dobândite.

Societățile, din momentul în care Adunarea generală a hotărât repartizarea supra-valutei acționarilor sub forma de noi emisiuni de acțiuni, nu mai pot fi impuse la impozitul pe venitul întreprinderilor, pentru suma echivalentă valutei, deoarece în conformitate cu art. 33 alin. e, se scade dela impunere ceea ce s'a distribuit acționarilor. Astfel că aceste noi acțiuni, reprezentând beneficiul, produsul, dividendul vechilor acțiuni, scapă de impunere, rămânând bineînțeles supuse eventual impozitului complementar prevăzut de art. 42.

A doua ipoteză :

O Societate, deși are fondul său social augmentat, prin supra-valuta imobilelor sale, hotărăște totuși să-l țină sub formă de rezervă clandestină. Care e situația față de fisc?

Am văzut că noua lege scutește de impunere rezervele în anumite condițiuni, după cum ele au atins jumătate din capital, fiind impuse din momentul în care sunt egale cu capitalul social.

Incontestabil că, în această situație, contribuabilul, neîncasând nimic, nu este supus la nici unul din impozite; Societatea trebuie să fie însă impusă, fiscul având dreptul să stabilească bilanțul ei real, de îndată ce supra-valuta, sub formă de rezervă clandestină, egalează capitalul.

De această impunere nu e scutită decât Banca Națională și ea încă fiind obligată să plătească impozitul când hotărăște sporirea capitalului social prin aceste rezerve.

Socotim dar, că rațiunea care în trecut sau în prezent chiar, îndreptățește crearea fondului de amortisment și a rezervelor oculte, pentru a se echilibra în mod prudent bilanțul anual, aceiași rațiune obligă pe Administratorii Societăților să

prezinte clar în bilanț rezervele clandestine, când există o supra valută constantă a valorilor sociale imobiliare — rezerve cari în orice caz cad sub impunere îndată ce existența lor a fost stabilită de fisc.

IOSIF G. COHEN
Avocat

O PROPUNERE

Distribuirea justiției la noi în țară merge extrem de încet și deaceea este imperioasă nevoie ca procedura civilă să fie modificată radical.

La modificarea aceasta lucrează comisiunea pentru unificarea codului de procedură civilă.

Nu este încă momentul să arăt în ce constă opera săvârșită până acum de această comisiune, pot spune numai că sunt speranțe ca sub viitorul cod de procedură civilă, procesele să fie rezolvate mult mai rapid, ba încă să se poată fixa impri-cinațiilor chiar ora la care urmează să se judece.

Prin articolul de față voesc să fac o propunere în legătură cu proiectul de organizare judecătorească, proiect care este vorba să fie prezentat parlamentului chiar în sesiunea aceasta, și prin care se revine la sistemul judecătorului-unic (la tribunale).

Nu'mi propun să intru acum în examinarea chestiunii dacă este mai bun sistemul pluralității de judecători sau acela al judecătorului-unic; mă mărginesc să declar că sunt pentru sistemul judecătorului-unic cu deosebire pentru motivul că el servește mai bine scopul ce trebuie urmărit cu orice preț, acela de a realiza o justiție mai rapidă.

Dar în contra creării judecătorului-unic se obiectează, între altele, că sunt și vor fi totdeauna multe procese cari se judecă de doi judecători, așa că instituția judecătorului-unic nu va aduce o prea mare ușurare.

Recunosc că obiecțiunea e întemeiată și deaceea propun, ca apelurile și recursurile în contra cărților de judecată ale judecătorilor de Ocol să nu mai vină la tribunal, ci la o altă instanță, care urmează să fie creată prin legea de organizare judecătorească, și anume la *judecătoriile mari*.

Mă explic :

Propun ca judecătoriile de ocol să fie împărțite în judecătoria *mari* și judecătoria *mici*.

Numărul judecătorilor nu se va înmulți, ci numai unele din ele vor fi ridicate la rangul de judecătoria-mari. Astfel, dacă presupunem că avem în țară 500 de judecătoria, 80 de exemplu din acestea vor deveni judecătoria-mari, iar restul de 420 vor rămâne judecătoria-mici.

Judecătoriile-mari vor avea față de judecătoriile-mici competența pe cari o au astăzi tribunalele, adică vor judeca apelurile și recursurile contra

cărților de judecată ale judecătorilor-mici ce vor intra în jurisdicțiunea lor. Așa, de exemplu, în județul Ilfov am putea avea două judecătorii-mari (Oltenița, Fierbinți), iar în orașul București alte două judecătorii-mari.

Judecătoriile-mari nu vor putea judeca afaceri de competența judecătorilor-mici, ci numai apeluri și recursuri. Ași înclina numai să se dea în competența judecătorilor-mari unele din afacerile cari acum se judecă de tribunal, cum ar fi ordonanțele de référé cu apel la completul judecătoriei, divorțurile, pensiunile alimentare, etc., cari ar fi apelabile la tribunal.

Judecătoriile-mari vor fi conduse de judecătorii de ocol cari au gradul de consilieri de Curte sau de președinți de Tribunal. S'ar mai putea adăoga acestor judecătorii încă un judecător-stagiari care să îndeplinească funcțiunea de procuror.

Competința judecătorilor-mici ar putea fi mărită de ex. să judece în ultimă instanță până la 3.000 lei lei, iar cu apel până la 30.000 lei; asemenea să judece în prima instanță toate acțiunile relative la contractele de închiriere, oricare ar fi quantumul chiriei, absența, rectificarea actelor de stare civilă, etc.

Dar mi se poate obiecta: de ce să creăm judecătorii-mari când ar fi mult mai simplu să adăogăm o secție sau două la tribunalul de județ?

Recunosc că soluția ar fi poate mai simplă, însă înființarea de noi secțiuni reclamă două lucruri, cari nu se pot obține decât cu mari greutate și cu mari cheltueli: localul și personalul.

De altă parte, crearea judecătorilor-mari și măriră competenței judecătorilor-mici ar aduce o înlesnire reală imprieinaților cari, având justiția mai la îndemână, vor pierde mult mai puțin timp pe drumuri.

EM. DAN
Avocat

BIBLIOGRAFIE

Regimul bunurilor imobiliare rurale în Dobrogea-Nouă (regimurile otoman, bulgar și român, legislație, jurisprudență și doctrină), Bazargic, de A. N. Pineta, licențiat în litere și drept, Avocat, deputat de Caliacra. Un volum format 8° de 178 pagini. Prețul 60 lei.

Monografia d-lui Pinteș vine la timp și umple o lacună de mult simțită cu privire la situația bunurilor imobiliare rurale în Dobrogea-Nouă.

Regimurile turcești și bulgărești sunt scoase din legislația originală turcă și bulgărească, punându-se astfel la îndemâna magistraților, avocaților și legislatorilor o călăuză sigură relativă la această materie a regimului bunurilor imobiliare rurale din Dobrogea-Nouă.

Legislația și jurisprudența română completează această importantă monografie cu caracter social și juridic.

O recomandăm cititorilor noștri.

TRIBUNALUL TÂRGUL MUREȘ

Audiența dela 25 Ianuarie 1923

Președinția d-lui G. ARONESCU, Președinte

Firma V. T. Oroveanu & Co, cu Mihaly Karoly

Sentința comercială No. 22

Competință. — Afacere comercială. — Conflict de legislație. — Care lege urmează a se aplica? — Art. 897 c. com. rom., art. 180 alin. 3, 45, 217 pr. civ. maghiară.

In caz de conflict între două legislațiuni: cea română și cea maghiară, aplicabilă în Transilvania — după art. 45 pr. civ. maghiară în procesele de drept de bunuri, în privința căruia legea nu stabilește de competență exclusivă, este competente judecătoria căreia i s'a supus pârâțul. Dar supunerea nu-i valabilă decât, dacă e cuprinsă într'un act autentic sau privat conform art. 217 pr. civilă maghiară și când s'a stabilit prin act raportul juridic din care naște procesul, când se fixează competența unei judecătoria din țară, ceea ce în speță nu este cazul.

Prin urmare, atunci când se dispută o obligațiune referitoare la mobile considerate ca bunuri izolate, individuale, care a luat naștere între doi comercianți din România, dar locuind în teritorii cu drepturi juridice diferite (legislațiuni deosebite), competența Trib. de pe teritoriul căruia urmează a se aplica legile în vigoare se stabilește după Statutul personal al celui obligat.

Principiul actor sequitur forum rei este aplicabil, în speță, căci fiind vorba de bunuri izolate, individuale se aplică legea personală a străinului, adică legea română, așa dar Tribunalul competente este acela unde a luat naștere obligațiunea: Trib. Dolj secția III-a com.

Reclamant: Mihail Karoly prin av. Dr. Nicolae Mark; pârâtă: Firma Oroveanu & Co. prin d-l avocat Dr. Justin Nistor.

Tribunalul,

IN NUMELE LEGEI,

Tribunalul Târgu-Mureș, ca primă instanță civilă, luând în cercetare constituirea procesului dintre reclamantul Mihaly Karoly, din Tg. Mureș reprezentat prin d. Dr. Neculae Mark, avocat, tot din Tg. Mureș și firma pârâtă. Vasile T. Oroveanu & Co. din Craiova, reprezentată prin Dr. Ioan Mitrică, avocat din Craiova, asistat la rândul de d. Dr. Justin Nestor avocat din Tg. Mureș, pentru plata sumei de 57.000 lei capital și 5% dobândă, la desbaterea pentru constituirea de azi 25 Ianuarie 1923, — deliberând a dat și pronunțat următoarea

SENTINȚĂ

Tribunalul admite excepția dilatorie ridicată de firma pârâtă Vasile T. Oroveanu & Co. din Craiova prin reprezentantul său, în baza art. 180 alin. 3 din pr. civ. Maghiară, în procesul reclamantului Mihaly Karoly din Tg. Mureș, dos. No. C. 2969,922.

Declină competența de a statua în acest proces care urmează a fi înaintat instanței competente Trib. Dolj, și,

Obligă pe susnumitul reclamant a plăti firmei pârâte V. T. Oroveanu & Co. suma de 1357 lei, spese de instanță sub urmările execuției în termen de 15 zile.

MOTIVE:

Reclamantul Mihaly Karoly, cu firma înregistrată în Tg. Mureș, a cerut chemarea în judecată la acest tribunal a firmei pârâte V. T. Oroveanu & Co. din Craiova, spre a fi obligată la plata sumei de 57.000 lei capital cu 5% dobândă, acesta socotită dela 22 Noembrie 1922.

Acest capital provine astfel:

În decursul luni Ianuarie 1921, a cumpărat prin firma «Alimentarea S. A.» din Cluj, dela firma V. T. Oroveanu & Co. societate în comandită Craiova, 40 vagoane cu făină, iar saci necesari pentru transportarea acestei făini, au fost împrumutați dela firma amintită, fiind obligat a plăti de fie care sac 5 bani pe zi, ca premiu de împrumut, și câte 20

lei de sac în caz de perdere; iar pentru garanția lor socotit a 20 lei de bucată, pentru 5032 saci, 100.640 lei;

Dar firma pârâtă din suma lăsată ca garanție, ia înapoiat numai 52.745 lei, iar restul de 47.895 lei ia oprit;

Afară de aceasta, reclamantul a mai cumpărat dela firma pârâtă, 6 vagoane de porumb și 2 vagoane de ovăz, cari conform extrasului din Cartea comercială, i le-a furnizat cu mare lipsă (în cantitate), reclamantul a însărcinat firma pârâtă în cartea sa comercială cu 5287 lei și 90 bani și pe urmă a mai însărcinat firma pârâtă cu dobânda convenită după bani reținuți reclamantului până la data 21 Noembrie 1922, cu 3817 lei și 10 bani;

Deci în total are de primit: 47895 și cu 5287 și 90 bani și cu 3817 lei și 10 bani, — nu 57.000 lei, — sumă pentru care a improcesat firma pârâtă;

Firma pârâtă prin reprezentantul său d. Dr. Justin Nestor, avocat, a ridicat excepția dilatorie în baza art. 180 alin. 3 din pr. civ. maghiară comb. cu art. 897 al. 1, 2, 3, și 4 din cod. com. român, și a cerut declinarea competenței a acestei instanțe, — arătând că afacerile intervenite între firma comercială de cereale și derivate V. T. Oroveanu & Co., societate în comandită din Craiova și reclamantul Mihaly Karoly, din Tg. Mureș, a luat naștere în Craiova, la sediul numitei societăți, urmând ca executarea să se facă în gara Craiova, așa că în baza textelor sus menționate rău reclamantul a pornit acțiune contra firmei pârâte la trib. Tg. Mureș, în loc să fie adresată singurului Tribunal competente de a tranșa diferendele dintre ei, care e Trib. Dolj, secția II-a comercială și de notariat;

Reclamantul a cerut respingerea excepției dilatorii ridicate de firma pârâtă — arătând că acțiunea sa a pornit-o la Trib. Tg. Mureș, în baza art. 32 din pr. civ. maghiară, care e azi în vigoare în Transilvania, de oarece în baza menționatului text, ca comerciant cu firmă înregistrată, față de alt comerciant, cu drept a putut cere pretențiunea sa față de firma pârâtă dela Judecătoria aceluși loc, unde sunt conduse cărțile sale comerciale, care nu e decât Trib. Tg. Mureș;

Că chestiunea dedusă prin excepție dilatorie ridicată, este de a se ști cari din 2 tribunale e competente a statua asupra neînțelegerilor ivite între 2 părți comerciante, cu firme înregistrate și cu domiciliuri diferite, — unul reclamant cu domiciliu în Tg. Mureș și altul pârâtul cu domiciliu în Craiova;

Că, chestiunea competenței în cazul de față e complicată prin faptul că domiciliu fiecărei părți este supus legislației diferite — așa reclamantul locuind în Tg. Mureș, este supus legislației maghiare, iar firma pârâtă locuind în Craiova este supusă legislației române;

Că, după legislația maghiară art. 32 pr. civ. e competente Trib. Tg. Mureș iar după legislația română art. 897 c. com. e competente Trib. Dolj;

Căci țara noastră se găsește pentru moment într-o stare de tranziție. Până la modificarea legislației, s'a păstrat deocamdată, în provinciile alipite și dezrobite de jugul strein, ca în transit vamă, — legislațiile ei proprii, așa cum se obișnuiește în dreptul internațional public;

Că, în speță avem dar un conflict al legilor, conflict care în Italia era foarte frecvent prin secolul al XIII când fiecare provincie avea statutul ei local, care avea putere de lege în fiecare provincie, și pentru a se ajuta la rezolvarea chestiunii, jurisconsultii de atunci făceau distincțiune între statutele reale, relative la bunuri și statutele personale, relative la persoane. Astăzi, cuvântul statut, a devenit în chestiunea aceasta sinonim cu lege, și se zice în mod indiferent statut real, lege reală; statut personal, legă personală. Relativ la conflictul legilor de statut personal și cele de statut real ale diferitelor state cu legile corespunzătoare, din România (vechiul regat), codul civ. român are a t. 2 care e fundamentul dreptului internațional privat;

Având în vedere că chestiunea care se pune acum e de a se ști care lege se aplică părților azi, în proces, al cărui obiect e un lucru mobil;

Că în ce privește lucrurile imobile art. 2 citat mai sus, prevede expres, că imobilelor situate în România, se aplică totdeauna statutul real. Quid despre mobile? Legea tace, de aici controversă. Părerea cea mai admisă este aceea care face distincțiune după cum va fi vorba despre mobile considerate ca lucruri izolate, individuale, sau de mobile con-

siderate ca o universalitate. În acest din urmă caz se aplică legea personală a streinului, iar în cazul întâi, — cum e și speța noastră, — se aplică legea română.

Că, pe de altă parte, — aci e de aplicat principiul „actor sequitur forum rei”, — după care reclamantul trebuie să intenționeze acțiunile mobiliare la domiciliu pârâtului, — și aceasta e echitabil, căci legea trebuie să proteagă mai ales pe debitori. În ordinea naturală a lucrurilor, nu este ca cineva să fie obligat către celălalt și prin urmare când un reclamant pretinde o datorie, prezumțiunea e contra reclamantului și e mai echitabil ca el să se ostenească la domiciliu pârâtului, căci din moment ce a dat bani unei persoane din altă localitate, el s'a supus de bună voie la osteneala de a se duce să ceară acolo, deci și la legislația lui;

Că, dar potrivit celor arătate, în cazul de față e de a se aplica legislația română;

Considerând că, în legislația română locul unde are a se intenta asemenea acțiuni în materie comercială, e determinat de art. 897 c. com., — în care se arată că acțiunile personale și mobiliare se vor putea intenta, după alegerea reclamantului;

1. La tribunalul unde cel ce s'a obligat își are stabilimentul său comercial sau cel puțin domiciliu sau reședința;
2. La Tribunalul locului unde obligațiunea a luat naștere sau unde ar trebui executată;
3. La tribunalul locului unde s'a stipulat a se face plata;
4. Dacă s'a ales un domiciliu pentru executarea unui act, acțiunea se va putea intenta la tribunalul acestui domiciliu;

Având în vedere că, din cele susținute de părți și actele aflate în dosar se stabilește că, între reclamantul Mihaly Karoly din Tg. Mureș, cu firmă înregistrată atât prin firma «Alimentarea» S. A. din Cluj cât și personal și între firma V. T. Oroveanu & Co. din Craiova au intervenit afaceri de comerț, contractate la Craiova unde s'a convenit și executarea și plata lor;

Că obligațiunile dintre părți au luat naștere în Craiova, — unde a trebuit executate și unde s'a stipulat a se face plata, — se constată cu suficiență din scrisoarea comercială adresată firmei pârâte de societatea «Alimentara», la 6 Decembrie 1920, — din București, — în paragraful:

«Vă confirm prin aceasta că conform înțelegerii avute cu asociatul dvs. W. Zwilling, am cumpărat dela dvs.:

100 (una sută) vagoane făină tip integral din 75% cu prețul de lei 2,25 loco moara iar pentru că dv. vă obligați a procura grâul, a-l măcina și a transporta făină dela moară la gară, a o încărca la vagon, a pune la dispoziție sacii necesari, vă vom bonifica de fiecare 10.000 Kgr. câte 4000 lei;

Pentru executarea acestui contract, vă dăm totdeodată garanția Băncii Franco-Română, care va face și plata mărfei încărcate contra duplicat».

De asemenea și din scrisoarea adresată de reclamant personal firmei pârâte la 12 Martie 1921, când scrie „Prețurile se înțeleg încărcate în vagoane gara Craiova».

Că, tribunalul competent unde firma pârâtă care s'a obligat își are stabilimentul său comercial conf. art. 897 codul com., — nu e decât Trib. Dolj, din Craiova — părțile neallegându-și un alt domiciliu pentru executare conform alin. 4 din articolul sus menționat;

Că, de altfel, potrivit art. 45 pr. civ. maghiară, în procesele de drept de bunuri, în privința cărora legea nu stabilește competența exclusivă, — este competent și judecătoria căruia se supune pârâtul. Dar, — supunerea numai atunci e valabilă, când e cuprinsă într'un act autentic sau privat, făcut conform art. 217 pr. civ. maghiară, și când s'a stabilit prin act raportul juridic din care se naște procesul, când fixează competența unei judecătoriai din țară; ceeace nu e în cazul de față;

Că, dar, atunci când se dispută o obligație referitoare la mobilele considerate ca lucruri izolate, individuale, care a luat naștere între 2 comercianți din România, dar locuind în teritoriul cu drepturi juridice diferite, — competența Tribunalului de pe teritoriul căruia sunt a se aplica legile în vigoare o stabilește statutul personal a celui care s'a obligat;

Că, teritoriul locului unde a luat naștere obligațiunea să fixeze competența Tribunalului la care să se adreseze părțile e mai natural și e și echitabil în același timp, — căci comercianții cari au cumpărat bunăoară marfă, — dela un an-

grosist se transportă sau încheie actul de comerț la domiciliul acestuia, la ale cărui legi în vigoare se supun și implicit convin la competența domiciliului acestuia, competența ce adesea e indicată în firmă; că, a decide altfel, e a expune pe comerciantul angrosist să se transporte în fiecare localitate după clienții cari l-ar chema în judecată și care ar găsi în aceasta un nou mijloc de șicană, ceace nu cadrează cu celeritatea ce trebuie să dicteze în afacerile comerciale, — spre deosebire de cele civile;

Că, prin urmare, față de cele de mai sus, — tribunalul găsește întemeiată excepția dilatorie ridicată de pârât și cată a o admite, — declinand competența de a statua în această afacere, care urmează a fi înaintată Trib. Dolj s. III com. și de notariat, — spre judecare, — după cum s'a arătat în sentința adusă mai sus;

Având în vedere și cererea pârâtului de a i se acorda spese de judecată, — pe care tribunalul în baza art. 424 și 425 pr. civ. — și a tarifei avocațiale, le-a fixat la suma de 1375 lei, — sub urmările execuției în termen de 15 zile dând sentința de mai sus.

Data în Tg. Mureș la 25 Ianuarie 1923.

*) Președinte, (ss) G. Aronescu

NOTA. — Desigur că diversitatea de legislațiune pe un teritoriu unitar dă loc la conflicte, cari cu greu se pot soluționa de instanțele judecătorești.

În speța de față însă, soluțiunea este juridic motivată, căci în conflictul dintre legislația maghiară, aplicabilă încă în Transilvania, și cea română, deși codul comercial maghiar are aceeași sursă ca și cel român, amândouă inspirându-se din codul italian, în lipsă de o dispozițiune expresă în legea maghiară trebuia să se aplice legea din vechiul regat — art. 897 c. com. care arată în mod expres care este tribunalul competente ca să judece acțiunile personale și mobiliare ce rezultă din afaceri comerciale.

În speța obligațiunea luând naștere la Craiova, era natural ca reclamantul, în lipsă de o clauză expresă, să intenteze acțiunea la Trib. Dolj, unde obligațiunea a luat naștere și trebuia să se execute.

În afară de un temei legal este și unul echitabil pe care îl invoacă și Tribunalul: „comercianții cari cumpără marfă de la un angrosist și încheie actul de comerț la domiciliul acestuia, convin implicit să se supună competenței domiciliului acestuia“, în practică, indicată prin firmă; a dispune altfel ar însemna ca comerciantul angrosist să fie expus să se transporte în localitatea clienților, când l-ar chema în judecată, „aceștia făcând din aceasta un mijloc de șicană, ceace nu cadrează cu caracterul de celeritate al afacerilor comerciale“ cum foarte bine observă Tribunalul.

Semnalăm această hotărâre juridic redactată și bine motivată, de un magistrat din vechiul regat, care totuși a știut să-și apropie spiritul celor două legislațiuni.

Încheiem cu observațiunea că comisiunea de unificare a dreptului comercial, dat fiind apropierea dintre cele două legislațiuni ar fi bine să grăbiască opera de unificare în materie comercială atât de necesară dezvoltării relațiilor comerciale între fii unei aceleiași națiuni.

N. R.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III-a C. C.

Audiența dela 13 Iulie 1921

Președenția d-lui GR. SĂVESCU, Prim-președinte
Sentința penală No. 1064

Speculă. — Constituționalitatea Comisiunilor pentru judecarea negustorilor speculanți. — Acaparare. — De câte ori se poate realiza câștigul de 30% când marfa trece prin mai multe mâni. — Cumulul spezelor. — Art. 104 vechea Constituție și decretul-lege de speculă No. 2969 din 1919. — Art. 6, 7, 8.

Art. 104 din vechea Constituțiune dispunea că orice jurisdicțiune trebuie înființată pe cale de lege, iar mai departe prohibea în mod absolut tribunalele extraordinare.

Comisiunile de speculă fiind instituite printr'un decret-lege, cari echivalează unei legi, sunt deci constituțional instituite. Deasemenea ele sunt constituționale întrucât nu pot fi socotite ca tribunale extraordinare, acestea fiind de natură cu totul străine jurisdicțiunilor create de Stat pentru judecarea cetățenilor, având un caracter politic și servind anumite interese de clasă.

Pentru a exista delictul de acaparare trebuie să se dovedească existența de a specula marfa acaparată. Din moment ce se constată că nu există speculă și că acumularea de mărfuri corespunde chipului în care obișnuit un comerciant își exercită comerțul nu poate fi acaparare.

Câștigul de 30% permis de art. 6 peste factura originală nu se poate realiza decât o singură dată prin ori câte mâni ar trece o marfă, în schimb toți aceia prin mâinile cărora a trecut pot cumula spezele făcute de fie care din ei.

S'a ascultat din partea apelantului G. Licheardopol d-nii avocați M. Antonescu, Em. Pantazi, C. Xenii și L. Ladico, din partea apelantului Th. Antoniu d-l avocat Gr. Urlățianu și din partea apelantului Bercu Lavăr, d-l avocat I. Gr. Periețeanu.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat din partea inculpaților cu privire la inconstituționalitatea Comisiunii de judecată instituită prin decretul-lege No. 2969/919.

Având în vedere că art. 104 din Constituție prevede că nici o jurisdicțiune nu se poate înființa decât numai în puterea unei legi;

Că decretul-lege No. 2969/919 trebuie să fie considerat ca o lege, deoarece dreptul puterii executive de a lua măsuri legislative, pe cale de decrete a fost recunoscut în mod constant de jurisprudență în împrejurările excepționale, când asemenea măsuri urgente sunt necesare pentru salvarea și ocrotirea interesului Statului, în cazul când prin întârziere aceste interese ar putea fi compromise;

Având în vedere că art. 104 din Constituție mai prevede că tribunale și comisiuni extraordinare, nu se pot crea sub nici un fel de numire și sub nici un fel de cuvânt și deci trebuie a examina chestiunea, dacă aceste comisiuni are caracterul excepțional sau extraordinar și dacă cade sub descripțiile prohibitive ale Constituției;

Considerând că ceea ce a voit Constituția să oprească este instituția tribunalelor și comisiunile cari în secolele trecute au dobândit în țările occidentale o tristă celebritate și care se înființaseră sub impulsionea pasiunilor politice pentru a judeca anumite persoane și anumite fapte, și că aceste comisiuni speciale se nășteau și încetau odată cu interesele politice speciale care le impuseseră;

Că, jurisdicțiunile speciale înființate în ultima vreme, atât în țările streine, cât și în țara noastră, departe de a avea caracterul exclusiv al acelor jurisdicții ocazio-

NOTA. — Ședințele pentru constituirea procesului la tribunal, se judecă de un singur judecător conform art. 3 al ordonanței No. 43/920, privitoare la modificarea unor dispozițiuni din pr. civilă maghiară (legea I din 1911).

nale, corespund unor nevoi sociale, resimțite de toți și urmând, nu pedepsirea răsbunătoare a unor anumite persoane, ci înfrânarea unor categorii de infracțiuni, nu pot fi înglobate în corpurile jurisdicționale alcătuite într'un interes personal; și deaceia nu pot fi socotite drept contrarii spiritului art. 104 din Constituție;

Că dealtfel, această interpretare este în concordanță cu numeroasele legi cari au înființat tribunale sau jurisdicții speciale precum sunt: legea comunală din 29 Aprilie 1908, care investeste pe Administratorul de plasă cu judecarea contravențiilor de simplă poliție și aceia a drumurilor, pescuitului, vânatului; legea monop. cărciumilor din 7 Martie 1908 care a investit pe Prefect și alți funcționari administrativi cu judecarea unor anumite infracțiuni; legea jendarmeriei din 1908, care conferă jandarmului dreptul de a aplica unele amenzi;

Considerând că dacă, din punct de vedere al competenței juridice, aceste jurisdicții speciale pot fi uneori cu drept cuvânt criticate, și se poate discuta utilitatea lor socială, nimeni nu a obiectat însă că instituțiunile lor ar constitui o atingere a dispozițiilor art. 104 din Constituție, deoarece aceste jurisdicții nu au fost create, în vederea prigonirii politice a unor anumite persoane ci, întocmai ca și comisiunea instituită prin decretul-lege No. 2969/919, au fost socotite ca impuse de interesul general social; că, dar incidentul fiind neintemeiat, urmează a se respinge și a se intra în cercetarea fondului.

Pentru aceste motive, tribunalul respinge incidentul ridicat etc.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Gheorghe Lichiardopol, Theodor Antoniu și Bercu Lavvăr, în contra deciziei cu No. 63/920 a comisiunei a II-a pentru judecarea negustorilor speculanți din București, prin care primul este condamnat la 30 zile închisoare corecțională și zece mii de lei amendă, al doilea la 15 zile închisoare corecțională și zece mii lei amendă și ultimul la cinci zile închisoare corecțională și zece mii lei amendă pentru delictul de acaparare și speculă ilicită asupra nevoilor populației, fapt prevăzut de art. 6 și pedepsit de art. 8 din decretul-lege No. 2969/919;

Având în vedere susținerile părților, prin avocații lor și concluziunile orale ale d-lui procuror cum și actele și lucrările din dosar;

In ce privește delictul de acaparare:

Considerând că definițiunea acaparării nu se găsește în nici una din legiurile noastre, astfel că pentru a ne da seama de înțelesul acestui cuvânt, urmează să ne referim în sensul său etimologic și juridic din limba și legislațiunea franceză de unde a fost luat;

Considerând că prin acaparare se înțelege în limba franceză acțiunea de a sustrage de pe piață, totalitatea sau o parte însemnată dintr'o marfă oarecare, în scopul de a face să se ridice prețul ei (Litttrée, vol. I, pag. 27, Grande Encyclopedie vol. I, pag. 203);

Considerând că prin art. 419 din codul penal francez se socotesc acaparatori toți aceia cari prin fapte false sau calomniile anonime răspândite în public prin supraoferte la prețurile cerute de chiar vânzătorii, prin reunirea sau coalițiunea între principalul deținător a unei mărfi sau a unui product, tind a nu le vinde sau a le vinde, numai pe un anumit preț, sau cari prin căi sau mijloace frauduloase oarecari, vor fi determinat urcarea sau scăderea prețurilor mărfurilor, productelor, sau hârtiilor și efectelor publice, de asupra sau sub prețul ce l'ar fi determinat concurența naturală și liberă a comerțului;

Considerând că odată stabilit înțelesul literar și ju-

ridic al acaparării, este suficient a-l apropia de speță spre a vedea că nu poate avea nici un raport cu dânsa;— că, în adevăr, Lichiardopol cumpărând dela Galtarme, opt vagoane de zahăr, nu a înțeles să le sustragă din circulațiune spre a face să se urce prețurile, cari din contră scădeau la acea epocă din zi în zi; că acest zahăr nu a fost tănuit de Lichiardopol, ci din contră ținut în vederea tuturor, că a fost oferit spre vânzare, pe prețuri raționale mai multor persoane; că un vagon a și fost vândut lui Bercu Lavvăr, care la revândut lui Antoniu; că vre-o înțelegere între acești trei inculpați, în vederea unei acaparări nu se poate măcar întrevădea din această operațiune; că astfel se explică pentru ce judecătorul de instrucție, prin ordonanța definitivă nu le pune în sarcină delictul de acaparare, ci numai pe acel de speculă; că în fine nu se poate pretinde, în mod serios că Lichiardopol ar fi trebuit să vândă din Septembrie până la sfârșitul lui Noembrie zahărul cumpărat, când este stabilit că în tot acest interval prețurile pieței erau inferioare prețului de cost, ceea ce ar fi constituit o operațiune, care nu numai că nu se poate pretinde unui comerciant, dar pentru cari din contră ar trebui blamat și de care legea l'face penalmente răspunzător în anume cazuri;

Considerând că prin urmare, comisiunea pentru judecarea specei, printr'o greșită interpretare a faptelor, a dat acestora și calificarea unei acaparări, pe care nu le dăduse judecătorul de instrucție, astfel că apelul câtor trei inculpaților asupra acestui punct este fondat și urmează să fie admis.

In ce privește delictul de speculă:

Considerând că dacă legea din 11 Iulie 1919, n'a definit acapararea, a dat din contră specei o definițiune cât se poate de strictă și de precisă; că din art. 6 și art. 8 rezultă că este speculă ori de câte ori o marfă oarecare este vândută cu un beneficiu mai mare de 30%; că legea arătând că beneficiul are să se calculeze asupra facturii de origină, ținându-se seamă de cheltuelile cu care s'a încărcat marfa, prin diferitele manipulări, totul se reduce în stabilirea existenței delictului, la un calcul de aritmetică;

In ce privește pe inculpatul Gh. Lichiardopol:

Considerând că din actele din dosar și declarațiunile martorilor rezultă că Gh. Lichiardopol a cumpărat zahărul cu 8 lei și 25 bani kgr. cif. Brăila; că adus la București și depozitat în magazii s'a adăogat speze de vămire, comision, magazinaj și transport, urcând prețul de cost 10 lei și 45 bani kgr.;

Considerând că dela depozitarea zahărului în București și până la vânzarea lui către Bercu Lavvăr la 20 Noembrie 1919 s'a mai adăogat speze de magazinaj (chiria magaziei), personal, munca și debiază, urcând prețul la 11 lei și 25 bani kgr.;

Considerând că speșele arătate de apelant în concluziunile scrise depuse la prima instanță și pe care le menține și în apel trebuiesc luate în considerație deoarece sunt dovedite în mare parte cu actele depuse la dosar, și în parte cu depozițiile martorilor;

Considerând că la prețul de cost de 11 lei și 25 bani, legea permite un câștig până la 30% de unde urmează că apelantul putea vinde zahărul cu prețul de 14 lei și 62 bani kgr. că însă se constată neîndoios că l'a vândut cu 13 lei și 50 bani kgr. lui Bercu Lavvăr, deci cu o diferență de 1 leu și 12 bani la kgr. sub cota legală.

In ce privește pe Bercu Lavvăr:

Considerând că legea trebuie interpretată în sensul; că numai o singură dată trebuie socotită cota de 30%;

Considerând că din citirea decretului, lege nu rezultă că intenția legiuitorului a fost să desființeze vânzările prin filiară sau vânzările dela angrosist la angrosist de oarece o astfel de măsură gravă, contrarie uzurilor comerțului, trebuia spusă clar și nu poate fi dedusă pe cale de interpretare; că singurul înțeles al legii nu poate fi decât acela ca o marfă să nu fie plătită de consumator cu mai mult de 30% beneficiu socotit la prețul facturii de origină, la care se adaugă spezele, și de sigur după cum s'a arătat mai sus se vor socoti speșele tuturor vânzătorilor și revânzătorilor;

Considerând că Bercu Lavvăr cu actele depuse la dosar dovedește că pentru vânzarea zahărului ce a efectuat către diferiți negustori detaiști pe piață și către T. Antoniu, a plătit comision, că de asemenea a plătit și asigurare către societatea Agricolă, care însemnaază 1, 02 lei la kgr. speze;

Considerând că țifrele arătate de apelant în concluziile dela prima instanță, trebuiesc luate în considerație deoarece sunt dovedite cu acte;

Că astfel fiind adăogându-se speșele făcute de el, adică 1,02 lei la kgr. la prețul de 14 lei și 62 bani kgr., prețul maximal care nu putea fi depășit, rezultă că B. Lavvăr putea vinde zahărul cu 15 lei și 64 bani kgr., ori se constată în mod cert că l-a vândut cu 15 lei și 50 bani, deci cu o diferență de 0,14 la kgr. sub cota permisă de lege;

In ce privește pe Theodor Antoniu:

Având în vedere argumentarea de mai sus în ce privește faptul că legea nu oprește vânzările prin filiară și vânzările dela angrosist la angrosist;

Considerând că din concluziunile scrise dela dosar depuse la prima instanță și pe care apelantul le-a susținut și în apel, rezultă că speșele cu transportul zahărului, comisioanele de vânzare și cumpărare, mâna manipulatorie etc., se ridică la 0,99 lei de kgr. care adăogate la cifra de 15 lei și 64 de bani care reprezintă prețul de cost la care s'a adăogat toate speșele făcute până la el și cota de 30%, urmează că Antoniu putea vinde zahărul cu prețul de 16 lei și 63 bani kgr., ori din actele dela dosar rezultă că apelantul a vândut zahărul cu diferite prețuri variind între 15,75—16,75 deci în mediu cu 16 lei și 25 bani, prin urmare cu o diferență de 0,38 la kgr. sub cota permisă de lege;

Considerând că din cele de mai sus rezultă că nici unul din apelenți, nedepășind cota legală, nu pot fi socotiți că au vândut cu preț de speculă;

Considerând că numai dacă s'ar fi dovedit că vânzările engros către Lavvăr și Antoniu, au fost fictive, numai atunci reșea neîndoios că G. Lichiardopol s'a făcut vinovat și de delictul de așapărare și de cel de speculă, rămânând pentru ceil'alți a se discuta chestiunea complicității lor la aceste delictive;

Considerând însă, după cum s'a arătat mai sus, că din dosar nu rezultă probe îndestulătoare, în acest sens, și oarecare presupțiții, care se pot deduce sunt prea slabe pentru a duce la concluzia că și Lavvăr și Antoniu au fost simpli interpuși ai lui Lichiardopol;

Că așa dar apelurile urmează a fi admise în totul.

Pentru aceste motive, în unire cu concluziunile d-lui Prim-procuror, Tribunalul, admite apelurile și achită pe apelenți.

(ss) Gr. Săvescu, N. N. Ioanid, St. Mavrea.

Grefier (ss) Dumitrescu.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III-a C. C.

Audiența dela 7 Noembrie 1922

Preșidenția d-lui L. DAVIDOGLU, Prim-Președinte
Sentința penală No. 1901

Speculă. — Sesizarea Comisiunilor de judecată pentru negustorii speculanți. — Componerea Comisiunii. — Articole de lux. — Răspunderea patronului nu se întinde și la faptele de speculă ale prepușilor. — Decretul-lege de speculă 2969/919, art. 9 și 7.

Conform art. 9 din decretul-lege de speculă 2969/919, Comisiunile pentru judecarea negustorilor speculanți se pot sesiza direct cu cercetarea delictelor de speculă, astfel că ocaziunea judecării unui astfel de delict se pot introduce direct în cauză și alte persoane.

Art. 7 din același decret-lege ne arătând din câți membri au a fi compus Comisiunile atunci când judecă; lipsa unuia din cei trei membri ce o compun nu poate atrage nulitatea judecării, atunci când acel ce lipsește nu este membrul-magistrat.

De altfel chiar de ar fi o călcare a regulilor de formă ea se acopere prin efectul devolutiv al apelului.

Răspunderea penală fiind exclusiv personală, nimeni nu poate fi pedepsit pentru fapta altuia, așa dar atunci când se constată că delictul de speculă a fost comis de prepus iar nu de patron, cel dintâi va răspunde penajicește de delictul de speculă.

Tribunalul,

Asupra apelurilor făcute de către I. Vasilescu prin petițiunea înregistrată la No. 16057/922 și Max Kaiser și Jean Kaiser prin petițiunile înregistrate la No. 12298/922 și 12216/922 contra deciziei No. 98/922 a Comisiei V pentru judecarea negustorilor speculanți din București, apeluri conexe prin jurnalul No. 14288/922 al acestui tribunal;

Având în vedere actele dela dosarul cauzei, susținerile apelanților, ale reprezentantului Ministerului de Industrie, cum și concluziunile Ministerului public;

Având în vedere că prin deciziunea atacată prin apelurile de față sus zisa Comisiune a condamnat pe I. Vasilescu la 6 luni și o zi închisoare și să plătească 30.000 lei amendă în folosul Ministerului de Industrie și Comerț, iar pe Max și Jean Kaiser la câte 10.000 lei amendă fiecare, în folosul aceluiaș Minister pentru faptul de speculă;

Având în vedere că în fapt se constată din procesul-verbal cu data 13 August 1921, dresat de către Comisarul Al. Coviltir că apelanți Max și Jean Kaiser patroni restaurantului «Magic Park» din sos. Kiseleff No. 16, vând mâncări și băuturi cu preț de speculă, astfel: sticla de șampanie Mott-Premier 1914 a vândut-o cu 170 lei, prețul de cost fiind lei 60, sardele cu 5 lei în loc de 2 lei și 50 bani, franzeluțele cu 0,75 în loc de 0,50 bani bucata, etc.;

Procesul-verbal de contravenție fiind înaintat spre judecare Comisiunea V a pentru judecare a negustorilor speculanți, această comisiune după cererea lui Max și Jean Kaiser introduce în cauză ca contravenient și pe Ioan Vasilescu pe care cei dintâi doi îl arată ca adevăratul patron (a se vedea jurnalul din 1 Noembrie 1921);

La data de 2 Mai 1922 Comisiunea de judecată investită cu judecarea afacerii în modul arătat mai sus, pronunță decizia sus arătată, atacată prin apelurile de față:

In ce privește apelul făcut de Ion Vasilescu:

Având în vedere că apelantul Ion Vasilescu susține în primul rând că instanța de judecare, în speță Comisia V-a pentru judecarea negustorilor speculanți nu a fost legal investită cu judecarea sa, întrucât procesul-verbal de contravenție nu a fost dresat contra lui Ion Vasilescu, iar instanța de judecată nu avea dreptul să-l introducă în cauză pe cale de citare directă;

Având în vedere că prin art. 9 al. 3 din decretul lege pentru înfrânarea speculei se dă dreptul Comisiunii de judecată să facă tot felul de cercetări, și investigațiuni pentru descoperi-

rirea faptelor de speculă, putând dresa actele necesare în legătură cu investigațiunile făcute;

Considerând că întrucât această lege specială dă comisiunilor pentru înfrânarea speculei și atribuțiuni de instruire în materie de speculă, urmează că aceste comisiuni se pot sesiza ele singure cu judecarea afacerilor putând introduce în cauză persoane contra cărora ar avea indicii de culpabilitate — aceasta prin derogare dela principiile de drept comun în materie de procedură penală;

Că astfel susținerea apelantului I. Vasilescu este neîntemeiată și cătă a fi înlăturată;

Având în vedere că apelantul mai susține, în al doilea rând că constituirea comisiunii de judecată, care a pronunțat deciziunea atacată prin apelul de față, a fost viciată, întrucât în loc de a judeca în complexul ei de trei, a judecat numai cu 2 membri;

Considerând că decretul-lege pentru înfrânarea speculei, reglementând modul de funcționare al comisiunilor de judecată prevede prin art. 7 că aceste comisiuni se vor compune din trei membri, între care și judecătorul care va prezida comisiunea;

Că însă legea sus citată nu prevede că comisiunile nu vor putea judeca decât în complexul lor de trei;

Că astfel fiind, comisiunile de judecată pentru judecarea negustorilor speculanți pot judeca legal și cu numărul de doi membri, din care însă să nu lipsească prezidentul — căci în lipsă de prohibiție expresă majoritatea membrilor este suficientă;

Că chiar dacă s'ar admite că comisiunea nu putea judeca regulat cu majoritatea de doi membri, încă acest viciu de constituire se acoperă în apel prin efectul său devolutiv, care face ca afacerea să fie repusă din nou în judecata Tribunalului în întregul ei;

Că astfel fiind și acest motiv de apel se găsește neîntemeiat și deci cătă a înlăturat;

Având în vedere că apelantul I. Vasilescu mai susține că rău comisiunea de judecată a aplicat dispozițiile din legea pentru înfrânarea speculei în cazul de față, întrucât măsurile prevăzute de sus zisa lege nu se aplică decât pentru articolele pe primă necesitate, ori localul „Magic Park“ unde s'a constatat faptul ce se judecă azi, este un local de lux și de petrecere;

Având în vedere că decretul-lege pentru înfrânarea speculei nu face nici o distincție în ce privește mărfurile și produsele ale căror prețuri le limitează după normele acolo arătate;

Că astfel fiind aceste dispozițiuni se aplică la toate articolele, indiferent dacă sunt de primă necesitate, sau de lux;

Că deci și acest motiv de apel este nefondat și cătă a fi înlăturat;

Având în vedere că apelantul I. Vasilescu mai susține că în nici într'un caz dânsul nu poate fi culpabil pentru faptul de speculă întrucât dânsul nu mai avea conducerea restaurantului „Magic Park“ la data procesului-verbal sus arătat, restaurantul fiind închiriat lui Max și Jean Kaiser;

Având în vedere că în dovedirea acestei susțineri apelantul prezintă contractul intitulat de angajament intervenit între Ioan Vasilescu și Jean Kaiser prin care cel dintâi angajează pe cel de al doilea cu conducerea exclusivă a localului „Magic Park“, acesta luându-și întreaga răspundere pentru respectarea legilor și regulamentelor în vigoare;

Tot odată se predă lui Jean Kaiser de către I. Vasilescu întreaga zestre a restaurantului. În schimb, Jean Kaiser se obligă a plăti lui I. Vasilescu prin convenție, un beneficiu fix de 300.000 lei din beneficiul total realizat din exploatarea localului de către Jean Kaiser;

Având în vedere că potrivit dispozițiilor din codul de com. — art. 89 — sunt prohibite societățile în care un asociat, să participe numai la câștig, nu și la pierderi;

Considerând că apelantul I. Vasilescu susține că contractul de angajament sus menționat prin care se stipulează un beneficiu fix de 300.000 lei este în realitate un contract de închiriere deghizat, în care suma de 300.000 lei reprezintă chiria convenită pe sezon proprietarului pentru localul închiriat împreună cu tot mobilierul și veselea necesară;

Având în vedere că această susținere se coroborează și cu depozițiile martorilor Dumitru Popa și Gică Schwartz audiați de tribunal din a căror depoziții rezultă că la data procesului

verbal cel care conducea localul „Magic Park“ era Jean Kaiser fiind considerat atât de clienți cât și de furnizori ca patronul localului, și că apelantul I. Vasilescu, nu avea nici un amestec în conducerea localului și că nici nu venea pe acolo;

Că deasemenea pe tarifele-reclame ale localului „Magic Park“ figurează numai numele fraților Jean și Max Kaiser fără a se vedea numele apelantului I. Vasilescu;

Că din toate aceste rezultă că I. Vasilescu la data când s'a comis faptul pentru care este dat judecăței cedase conducerea localului de restaurant „Magic Park“ lui Jean Kaiser, ne mai având nici un amestec în exploatarea lui;

Având în vedere că odată stabilit în fapt acest lucru nu se mai poate imputa lui I. Vasilescu faptul de speculă ce s'ar fi săvârșit în localul sus menționat de către cei care aveau conducerea lui, întrucât după toate principiile în materie de drept penal, pedeapsa este personală — nu poate fi cineva pasibil de pedeapsă pentru faptele altuia;

Că astfel fiind, acest motiv de apel invocat de apelantul I. Vasilescu se găsește întemeiat și prin consecință apelul său urmează a fi admis ca fondat și a se reforma decizia atacată prin apelul de față;

In ce privește apelurile făcute de către Jean Kaiser și Max Kaiser:

Având în vedere că din procesul-verbal cu data de 13 August 1922 dresat de comisarul Coviltir se constată că la restaurantul Magic Park s'a vândut mâncări și băuturi cu prețuri mai mari decât cele maximale, astfel sticla de șampanie Mott, premier 1914 cu preț de 170 lei față cu prețul de cost de 60 lei, sardele cu 5 lei bucata în loc de 2 lei și 50 bani bucata, franzeluțele cu 0.75 în loc de 0.50 buc. etc.;

Având în vedere că apelanții susțin în primul rând că decizia dată de către Comisia de speculă este nulă, întrucât Comisia n'a judecat în complexul ei de trei membri, iar în al doilea rând că dispozițiile legii pentru înfrânarea speculei nu se aplică la articolele de lux, cum e în speță;

Având în vedere că aceste susțineri sunt neîntemeiate pentru motivele arătate mai sus, când s'a examinat apelul lui I. Vasilescu;

Că deci aceste susțineri urmează a fi înlăturate;

Că astfel fiind, Tribunalul găsește că Comisiunea care a pronunțat deciziunea atacată prin apelul de față de către Jean și Max Kaiser a făcut o bună aplicațiunea a dispozițiilor din sus arătata lege, condamnându-i pentru delictul de speculă;

Că în ce privește quantumul pedepsei aplicate, Tribunalul apreciind față de importanța localului în care s'a comis faptul, găsește că pedeapsa de 10.000 lei aplicată apelanților Jean și Max Kaiser nu este exagerată și deci cătă a o menține;

Că astfel fiind, apelul, în ce privește pe aceștia, urmează a fi respins, menținându-se dispozițiunile deciziei atacate;

Printru aceste motive, Trib., admite apelul etc.

(ss) *L. Davidoglu, M. A. Dumitrescu, I. Calmuschi*

NOTA. — Deși ne aflăm în preziuma unei noi legiferări în materie de speculă ilicită și deși în două adnotațiuni publicate tot în Curierul Judiciar,¹⁾ am examinat aproape în întregime decretul-lege de speculă 2929/919, totuși credem util a mai adauga câteva cuvinte în această materie, mai ales că ni se oferă ocaziunea de cele două importante sentințe ce publicăm mai sus.

Tribunalul Ilfov s. III c. c. în complex de trei magistrați și sub președinția Primului Președinte, a soluționat în aceste două sentințe următoarele chestiuni:

1. Dacă comisiunile, pentru judecarea negustorilor speculanți sunt constituționale față cu dispozițiunile art. 104 din vechea Constituție?

2. Sensul și întinderea delictului de acaparare în sistemul decretului-lege 2969/919;

3. Dacă atunci când o marfă trece prin mai multe

1) *Curierul Judiciar*, 1922 No. 33 și 35; vezi și broșura noastră *Câteva observațiuni asupra Decretului-Lege de speculă 2969/919* Editura Curierul Judiciar 1922.

mâini, fiecare din vânzătorii succesivi poate sau nu realiza câștigul de 30 % admis de art. 6 ?

4. Dacă comisiunea de judecată este legal constituită atunci când judecă cu doi membri ?

5. Restrângerea comerțului prin înfrânarea speculei se raportează și la articolele de lux ?

6. Dacă patronul unei întreprinderi comerciale răspunde de infracțiunile de speculă săvârșite de prepușii săi.

Vom examina pe rând aceste șase chestiuni :

I. Art. 104 din vechea Constituție dispunea că nu se pot înființa jurisdicțiuni decât prin legi, adăugând că tribunalele sau comisiunile extraordinare nu pot fi instituite sub nici un fel de numire și sub nici un fel de cuvânt.

S'a spus deci, că față cu acest text comisiunile de judecarea negustorilor speculanți ar fi neconstituționale, mai întâi fiindcă nu sunt înființate pe cale de lege ci printr'un decret lege și al doilea fiindcă ele constituiesc niște tribunale extraordinare.

De acord cu soluțiunea dată de Tribunal socotim aceste obiecțiuni ca neîntemeiate.

Chestiunea decretelor-legi, a valorii și legitimații lor a fost viu și îndelung discutată pentru ca să mai insistăm asupra ei. *Necessitatis causă* ele au fost admise și la noi ca și în alte părți, atribuindu-li-se aceleași efecte ca și legilor însăși. Dacă ici și colea s'au ridicat voci autorizate cari au contestat decretelor-legi valoarea lor, atunci când a încetat starea de fapt ce le justifica, adică atunci când au fost edicate *post bellum*²⁾, totuși instanțele judecătorești au continuat să le acorde complectă eficacitate a unor legi valabile.

În atari condițiuni desigur că instituirea unei jurisdicțiuni pe cale de decret-lege nu poate fi privită de cât ca perfect constituțională.

Obiecțiunea că inconstituționalitatea comisiunilor de speculă ar deriva din caracterul acestor comisiuni de tribunale extraordinare este iarăși lipsită de temei.

Art. 104 vechea Constituție admitând că pe cale de legi se pot înființa jurisdicțiuni, implicit precizează sensul și natura tribunalelor extraordinare pe care le prohibește în mod absolut.

Dreptul de jurisdicțiune este un atribut exclusiv al Statului, care îl exercită prin organele puterii judecătorești. Un tribunal a cărui jurisdicțiune nu ar fi o emanațiune a acestui drept al Statului, ci l'ar exclude sau s'ar suprapune lui, este un tribunal extraordinar.

Considerațiunile de ordin istoric cari au impus dispozițiunea aceasta din art. 104 vechea Constituție (94 Constit. belgiană) ne indică cu suficiență ce s'a înțeles prin tribunale extraordinare.³⁾

Ori desigur că este departe de a se putea asimila comisiunile de speculă, cari își dețin jurisdicțiunea lor

2) Renato Cerciello, L'ammissibilità dei decreti-legge nel diritto positivo post-bellico, Milano 1921.

3) «Les tribunaux exceptionnels ont acquis une triste célébrité dans les annales du monde moderne. C'est dans la révolution d'Angleterre qu'ils apparaissent pour la première fois sur une vaste échelle. Après avoir servi les projets des ministres de Charles I, ils devinrent plus tard, dans les mains de Cromwell, des instruments de réaction et de vengeance contre les royalistes. Après la restauration des Stuarts, on les retrouve sous Jacques II. Enfin pour couronner leur oeuvre, ils reparaissent, avec les abus et les malheurs qu'ils entraînent toujours à leur suite, dans toutes les phases de la révolution française.... Sous le régime d'une Constitution qui consacre l'égalité de tous les citoyens devant la loi, ces juridictions de sanglante mémoire devraient être proscrites.»

J. J. Thonissen, La Constitution Belge, ed. 3, No. 405; vezi o pagină minunată și în C. G. Dissescu, Drept Constituțional, ed. 3, § 677.

din dreptul de a judeca al Statului, cu tribunalele extraordinare pe cari legiuitorul constituțional l'a vizat prin prohibițiunea sa.

II. În adnotațiunea din „Curierul Judiciar“ No. 33 din 1922 am discutat întinderea și conținutul delictului de acaparare, așa după cum se desprinde din termenii art. 8 ai decretului-lege 2969/919.

Propriu zis delictul de acaparare ca și cel de ascundere, nu sunt de cât variante ale delictului de speculă — atunci când nu constituiesc, după cum e mai natural, însăși actele de preparațiune și de punere în executare a speculei propriu zise — astfel că fără ideea de speculă nici nu se poate concepe delictul de acaparare.⁴⁾

Accapararea, este un fapt care singur nu vorbește nimic în limbajul dreptului penal, atâta timp cât nu este însoțit de un alt fapt, acela al speculei ilicite.

Specula este față de acaparare ceea ce este parterul față de etaj. Poate exista speculă simplă, după cum poate o casă exista numai cu parter, nu poate însă fi vorba de delict de acaparare fără speculă, după cum nu se poate concepe etaj fără să existe parter.

Așa dar nici cantitatea mărfurilor acumulate, nici dorirea lor, nu ne îndreptătesc a vorbi de delictul de acaparare, atâta timp cât nu se stabilește că prin aceasta s'a efectuat, sau se va efectua un delict de speculă.

Ceva mai mult, atunci când legea nu pedepsește tentativa de speculă, așa după cum nu e pedepsită de decretul-lege 2969/919,⁵⁾ urmează că simpla intențiune de a specula mărfurile acumulate, însă nu poate perfectă delictul de acaparare, fiind numai în stare de tentativă.

Dar odată stabilită specula, se pune întrebarea când și cum o acumulare de mărfuri, poate atrage agravanta accaparării, ca modalitate a speculei comise ?

Legiuitorul nu a precizat conceptul accaparării sub raportul materialității faptului, și desigur bine a făcut, formulele fiind dăunătoare acolo unde domnește relativul.

O serie de împrejurări: natura comerțului, felul mărfii, localitatea unde se exercită comerțul, câmpul de activitate și extinderea ce obișnuie o are o întreprindere comercială, criza de producțiune a unei mărfi, numărul comercianților ce fac acelaș comerț etc., pot indica, în fapt, momentul în care un negustor încetează de a se aproviziona în mod firesc și obișnuie cu marfa necesară întreprinderii sale, pentru a începe acea acumulare disproporțională, ce conduce la existența accaparării.

Așa dar, judecătorul va examina toate împrejurările ce sunt de natură a imprima unei acumulări de mărfuri caracterul de acaparare, pentru ca să poată aplica unui negustor sancțiunea speculei cu acaparare.

4) În Franța unde Codul penal prevede delictul de acaparare s'a dat următoarea definițiune: «L'accaparement consiste à s'emparer, par des acquisitions considérables, de la totalité ou de la majeure partie des denrées ou marchandises, ou des moyens de production qui se trouvent dans un lieu ou dans une circonscription plus ou moins étendue, afin d'être le seul détenteur de ces objets sur le marché et de pouvoir, en supprimant ou limitant la concurrence, exiger et obtenir des prix plus élevés». Vezi: Dutruc, Dictionnaire du commerce et de navigation, v^o. Accaparement; Coquelin et Guillaumain, Diction. de l'économie politique, v. Accaparement; Garnier, Diction. du contentieux commercial; Ruben de Couder, Diction. de droit commercial; Blanche, Théorie du code pénal, vol. 6 p. 388; Carnot, Comment. sur le Code pénal, vol. II, p. 420.

5) Vezi Curierul Judiciar, No. 35/922 și broșura noastră p. 42

III. Art. 6 și 8 din decretul-lege 2969 admit comerciantului un câștig de 30 % peste factura originală plus spesele.

Dar atunci când o marfă trece prin mai multe mâni, s'a pus întrebarea dacă fiecare din negustorii succesivi poate realiza în parte un câștig de 30 %, sau din contra câștigurile tuturor la un loc trebuesc să nu depășească această cotă ?

Astfel o marfă care a trecut prin zece mâni, cu un preț inițial de 100 lei, cu spese de 5 lei pentru fiecare intermediar, dacă s'ar admite 30 % pentru fiecare din acești intermediari ar urma să se vândă consumatorului cu $100 + (5 \times 10) + (30 \times 10) = 450$ lei; din contra, dacă cei 30 % trebuesc să totalizeze toate câștigurile atunci consumatorul va cumpăra pe $100 + (5 \times 10) + 30 = 180$ lei.

Desigur că aceasta de a doua soluțiune este conformă și cu legea și cu spiritul ei. Legiuitorul înfrânând specula a voit ca marfa să ajungă la consumator pe un preț convenabil, astfel că diferența dintre acest preț și prețul de desfacere al producătorului să reprezinte un câștig legitim și normal pentru comerciant.

Dar desigur, dacă legea a impus comerciantului o limită în dorința acestuia de câștig, nici un moment nu a intenționat să paralizeze comerțul în mecanismul său intim, fără de care circulațiunea produselor nu ar fi posibilă.

Ori circulațiunea aceasta reclamă o serie de cheltuieli, de care legea a ținut seamă permițând ca, sub forma de *spese*, să fie adăugate la prețul din factura originală, pentru a servi la calcularea câștigului comerciantului.

Așa dar, toți acei prin mâinile cărora s'a succedat o marfă, dacă nu pot pretinde un câștig personal de 30 %, fiecare în parte, în schimb sunt în drept a adăuga la factura originală toate spesele făcută de fiecare și de cei ce l'au precedat.

IV. O chestiune asupra căreia instanțele judecătorești par că s'au fixat chiar de la punerea în aplicare a decretului-lege 2969, este aceea a compunerii comisiei de judecată.

Conform art. 7 din acest decret-lege, comisiunea se compune din trei membri, un judecător care președează, un reprezentant al Camerei de Comerț și un delegat al Ministerului de Interne; totuși s'a zis că pentru a judeca un proces de speculă e suficient să fie prezenți doi din acești membri, din care unul să fie neapărat judecătorul.

Legea nu spune, e drept, nimic asupra numărului de membri ce trebuesc să fie de față la judecată, dar legea spune un lucru, că delictele de speculă sunt judecate de niște comisii speciale compuse din trei membri, și se pare că e suficient, pentru a conchide că numai o astfel de comisiune poate valabil judeca.

De aceea ni se pare curios că s'a ajuns în practică tocmai la soluțiunea cea mai puțin logică și cea mai puțin conformă cu spiritul dispozițiunii din lege.

Când s'a statornicit compunerea comisiei de speculă din anumiți reprezentanți, s'a avut în vedere o mai deplină garanție a intereselor ce vin în conflict în orice imputare de speculă și o mai justă și pricepută examinare a faptelor imputate.

Și dacă legiuitorul a socotit că acest rezultat nu se poate obține decât prin alcătuirea unei comisii eterogene, în care fiecare membru reprezintă un interes ocrotit și aduce ca aport cunoștințele sale, apte de a face cât mai deplină lumină în judecarea pricinii, cum se poate ajunge la soluțiunea prin care se trunchiază

această voință a legii, făcându-se neant din rațiunea și scopul ei ?

Creдем deci că legea instituind comisiunile de speculă, așa cum le-a instituit, a voit și a înțeles ca în *complexul lor* să participe la judecarea proceselor de speculă; nimic nu l'ar fi împiedicat pe legiuitor, dacă ar fi voit altfel, să o spună; ori din moment ce nu a spus-o, nu e îngăduit ca pe cale de aplicare a legii să se adauge la ea, dacă nu să se denatureze dispozițiunile ei.

Cert este însă, că din moment ce se uzează de calea apelului, apelul fiind devolutiv, toate nulitățile și călcările regulilor de procedură sunt acoperite prin judecarea din nou a pricinii. Reaua constituire fiind și ea o nulitate de procedură, ar trebui să urmeze aceeași soartă; totuși s'a spus și cu drept cuvânt că această nulitate este de o esență cu totul deosebită, care viciază nu numai forma unui act judecătoresc, ci însăși existența sa și a organului care l'a pronunțat.

Un organ judecătoresc constituit altfel de cum prevede legea, e un organ care iese din cadrul legii și e ca inexistent pentru aceasta. Ori desigur că un tribunal care n'are de la lege existență, nu poate face de cât acte inexistente sub toate punctele de vedere, lipsite de orice efect juridic.

Desigur că instanța de apel poate reforma viciile unei hotărâri existente însă dată cu calcarea unor reguli de formă; nu poate însă intra în cercetarea unei hotărâri inexistente, fiindcă ar însemna să judece aceasta a doua instanță pentru prima oară, în primă și ultimă instanță, călcând principiul celor două grade de jurisdicțiune — căci tot ce a premers e inexistent. ⁶⁾

V. S'a pus întrebarea în nenumărate rânduri dacă măsurile privitoare la înfrânarea speculei au a fi aplicate și în comerțul relativ la articolele și consumațiunile de lux.

Luxul formează un capitol de seamă în toate tratatele de economie politică, dar nu a celeiași laturi ale problemei au a fi examinate în materia ce ne preocupă.

În vremurile de mari dificultăți economice prin cari trecem, desigur că luxul, sub orice formă, este e sfidare cinică sau inconștientă, a tuturor nevoilor și durerilor celor ce se străduiesc din greu ca să-și agonisească viața.

Toți cei ce servesc jertfe pe altarul luxului, nu pot fi de cât dezertori ai vieții cinștite și harnice, unde nu există astăzi nici răgazul de a se gândi la plăceri, nici câștigul care să le plătească.

Legea ocrotind nevoile oamenilor harnici și onști, nu are nici un motiv a se preocupa de paraziții sociali inutili dacă nu și dăunători însăși eforturilor ce se fac pentru o readucere la viața normală.

Iar negustorul, speculator al neînfrânatelor patimi pentru viața de lux, spre a nu fi avantajat față de alți negustori, nu are de cât să fie impus la serioase impozite pe câștigurile realizate.

Cel puțin sub forma aceasta amatorii de lux, greu apăsați de prețurile ce li se vor pretinde, să simță pe departe măcar amărăciunea lipsei și a greutateilor vieții.

Dar dacă aceasta se recomandă unui legiuitor înțelept, trebuie să admitem că în sistemul decretului-lege 2969, ne existând nici o distincțiune între mărfurile de primă necesitate și cele de lux, și acestea din urmă cad sub prevederile măsurilor de înfrânarea speculei. Aceasta cu atât mai mult ca cât art. 2 din

6) Vezi: C. Apel. II Buc., 20 Mai 1908 în Dreptul No. 50/908, Contra: Cas. II, 31 Martie 1895; Buletin p. 856.

acest decret-lege se ocupă tocmai de mărfurile de lux al căror comerț îl reglementează.

VI. În fine ultima chestiune pe care avem a o mai examina este aceea a incidenței pedepsei, în delictul de speculă, atunci când e vorba de patroni și prepuși într-o întreprindere comercială, în care s'a comis o infracțiune de speculă.

S'a pus în nenumărate ori întrebarea, dacă patronul răspunde *de plano*, indirect, de toate delictele de speculă săvârșite de prepușii săi, sau dacă din contră aceștia din urmă sunt ținuți personal răspunzători de faptele lor.

Răspunsul ni-l dă însăși principiile fundamentale ce stau la baza punibilității în sistemul penal al legiuirilor moderne.

Aplicarea unei sancțiuni penale necesită verificarea următoarelor condițiuni în raport cu inculpatul:

a) *Responsabilitate*, adică aptitudinea psihică fizică de a-și da seamă de actele lui și de consecințele firești ale acestora.

b) *Imputabilitate*, celui ce i se atribuie un act susceptibil de consecințe penale, trebuie să se dovedească că este el autorul aceluia act.

c) *Culpabilitate*, actul să fi fost comis cu voință liberă, fie că s'a voit și consecințele lui (dol), fie că nu s'a voit aceste consecințe (culpă).

Aceste condițiuni de punibilitate fac esența aceluia principiu unanim consacrat de legile penale moderne și cunoscut sub denumirea de *principiul personalității pedepselor*.

Răspundere indirectă, pentru fapta altuia, nu există în dreptul penal, de cât atunci când sancțiunea numai în aparență lovește fapta comisă, pe când în realitate ea vizează tot dolul sau culpa celui ce *indirect* pare răspunzător. Astfel sunt o serie de contravențiuni, cum sunt cele din art. 389 alin. 3, 8, art. 393 și altele, unde greșit se vorbește de unii autori de o răspundere pentru faptele altora, nefiind în realitate decât o răspundere directă pentru proprie comisiune sau omisiune.

Așa dar dreptul penal necunoscând sancțiuni, cari să fie social utile și moral juste, de cât atunci când sunt aplicate celor ce prin propriile lor fapte au transgresat normele legilor penale, nu se pot face excepții de la acest principiu de cât prin text expres de lege.

Și desigur că o atare excepțiune nu întâlnim în decretul lege de speculă 2969/919. Consecința acestor reguli de drept penal, este deci că și în materie de speculă fiecare răspunde de fapta sa proprie.

Prepusul ca și patronul știe că orice depășire a prețurilor permise de lege constituie o speculă și dacă cunoscând acest lucru — fiindcă nimănu-i nu-i este îngăduit a ignora legea — totuși comite un act de speculă, nu face de cât să-și angajeze propria-i răspundere.

Așa după cum prepusul răspunde de fapta sa când transgresează orice altă normă a dreptului penal, fura, înșelă, abuzând de încredere etc., tot așa el răspunde și atunci când nesocotind legea comite un act de speculă.

Prepusul nu se poate apăra invocând constrângerea, fiindcă nimic nu-l împiedică de a reacționa atunci când i s'ar fi pretins să facă un fapt pedepsit de lege, iar dacă nu a reacționat și a voit să placă patronului, fatal ve culege satisfacția meritată a pedepsei.

Desigur, că atunci când actele de speculă ale prepusului sunt patronate de însuși patronul, fie prin îndem-

nul la ele, fie prin tolerarea lor cu bună știință și participarea la profitul produs, aceasta va angaja și răspunderea sa personală după toate regulile complicității statornicite de codul penal.

Așa dar, pe temeiul principiului personalității pedepselor⁷⁾, răspunderea penală ne căzând de cât asupra celor ce au comis personal un fapt penal, nu se poate vorbi de o răspundere indirectă a patronului pentru faptele prepușilor în materie de delict de speculă.

VINTILĂ DONGOROZ

JUDECĂTORIA OCOL. 6 URBAN BUCUREȘTI

Audiența dela 30 Septembrie 1922

Președenția d-lui R. MĂRGĂRITESCU, Judecător-ajutor
Carte de judecată civilă No. 554

Locațiune. — Chirie. — Colocatori. — Solidaritate. — Indivizibilitate. — Obligație conjunctivă. — Pact comisoriu expres. — Condiții.

Simpla închiriere a unui imobil la doi locatari, cari ocupă încăperi distincte, chiar dacă e stipulat un preț global, nu implică solidaritatea sau indivizibilitatea obligațiunii plății chiriei, cari nu se prezumă, chiria putându-se plăti de fiecare colocatar proporțional cu încăperile ce ocupă.

În lipsa unui pact comisoriu expres și mai ales când chiria s'a perceput constant dela fiecare chiriaș în mod separat, justiția e în drept a respinge cererea de evacuare a chiriașului care și-a plătit quotaparte și a o admite contra celui alt chiriaș, obligând pe acesta la plata chiriei chiar dacă a părăsit în fapt imobilul, dacă nu l'a pus în mod efectiv la dispoziția proprietarului.

Ion Georgescu prin d-l avocat Dumitrescu cu Alex. Frâncu prin d-l avocat I. Cioară.

Judecata,

Asupra acțiunii de față :

Având în vedere că obiectul acțiunii de față este de a se considera reziliat contractul de închiriere vizat sub No. 12376 din 1922 și a se ordona evacuarea imobilului din București str. Dr. Felix No. 51, ocupat de părății Alex. Frâncu și Gh. Enescu ;

Având în vedere susținerile părților, actele prezentate, răspunsurile părților date la interogator cât și concluziunile scrise și aflate la dosar :

Având în vedere că obligația părții pro rata sau în parte virilă este atunci când există atâtea creanțe cât și datorii osebite unele de altele, și aceasta pentru că se determină după numărul persoanelor, deci din mai mulți creditori, fiecare nu este decât pentru o parte a sa creditor și din mai mulți debitori, fiecare din ei nu datorește decât o parte ;

Având în vedere că conform art. 420 c. german, dacă mai multe persoane datoresc o prestațiune divizibilă sau un drept la o atare prestațiune, în caz de dubiu, se presupune că fie care debitor nu datorește decât partea sa, după cum și fiecare creditor în parte nu poate repeta decât partea sa ;

Considerând că conform art. 1041 c. civ. român obligațiunea solidară nu se presupune, ea trebuie să fie stipulată expres, excepțiune la această regulă de drept comun neexistând decât numai în virtutea legii ;

Având în vedere că obligațiunile născute de un contract cumulativ constituiesc, cu toată corelațiunea lor mutuală, obligațiuni având fiecare un obiect deosebit, deci două obligațiuni distincte ;

Având în vedere că de câte ori o proprietate a fost aren-

7) În privința personalității pedepsei am putea cita toți autorii de drept penal, dar, fiindcă sunt toți, inutil să-i mai cităm.

dată sau închiriată la mai multe persoane, arenda sau chiria se plătește de fiecare în parte, potrivit porțiunii sale, în caz când nu s'a stipulat prin contract solidaritatea și pentru ca proprietarul să poată cere integral dela unul din arendași sau chiriași arenda sau chiria, este necesar ca părțile să fi considerat obligațiunea de a plăti arenda sau chiria, ca fiind solidară și ca indivizibilă conform art. 1058 cod. civ. român, care spune, că atunci când obiectul este divizibil, dar părțile contractante l'au primit sub un raport de indivizibilitate, obligațiunea este indivizibilă;

Având în vedere că solidaritatea există de câte ori va rezulta din act că intențiunea părților a fost de a-o stabili în mod indubitabil, nefiind necesar de a întrebuița pentru aceasta anumite cuvinte sacramentale ca solidarmente sau indivizibilamente;

Considerând că neapărat că există solidaritate atunci când debitorii s'au obligat împreună, renunțând la beneficiul de discuțiune sau diviziune, sau spre a plăti unul pentru altul sau unul pentru toți;

Având în vedere că conform art. 427 și 431 din noul cod german acei cari dătoresc o prestațiune indivizibilă, se consideră ca debitori solidari;

Având în vedere art. 1068 c. c. român, mai sus arătat, cât și art. 1057 c. civ. român, din care se deduce printr'un argument «per a contrario» că prin faptul că obligațiunea este indivizibilă și când obiectul ei nu se poate împărți nici materialmente nici intelectualmente, rezultă că obligațiunea este divizibilă când are ca obiect un lucru susceptibil de o diviziune reală sau intelectuală «solo intellectu» exceptând de sigur condițiunile contrarii ale părților contractante;

Având în vedere că în cazul de față urmează a examina dacă în contractul încheiat între reclamantul I. Georgescu în calitate sa de proprietar și intimații A. Frâncu și G. Enescu, în calitate a acestora de chiriași se găsesc elemente necesare pentru ca judecata în suverana ei apreciere să constate dacă obligațiunea intimaților față de reclamant este solidară și indivizibilă;

Având în vedere că dacă obligațiunea intimaților de față ar fi indivizibilă, judecata în suverana sa apreciere ar urma a examina ce categorie de indivizibilitate ar afecta obligațiunea intimaților «Individuum obligatione» sau «In dividum solutione tantum»;

Având în vedere că indivizibilitatea nu ar apare ca o garanție a creditorului, în speță reclamantul G. Georgescu și care ar rezulta din manifestațiunea de voință a părților contractante expresă sau rezultând din circumstanțe de fapt, din intențiunea prezumptă a părților;

Având în vedere că din contractul de închiriere sus numit nu se constată nici măcar intențiunea prezumptă a părților contractante, atunci când au încheiat acest contract, de a se considera obligațiunea chiriașilor A. Frâncu și Gh. Enescu, intimații de astăzi, ca solidară sau indivizibilă;

Având în vedere că în întreg cuprinsul acestui contract nu există vre-o clauză, fie expresă, fie care ar face să se prezume asemenea formalități (modalități);

Având în vedere că din acest contract de închiriere se constată cu prisosință că dela începutul locațiunii din anul 1916 reclamantul în calitate de proprietar a primit în tot deauna chiria dela intimați dela fiecare în parte separat și distinct, ceace se cuvenea de a fiecare «ex parte debiti» și în «parte virilis» și în chitanțele date de proprietar, acesta nu și-a făcut nici o dată vre-o rezervă asupra solidarității sau drepturilor sale în genere, prevăzând numai în aceste chitanțe primirea sumei pentru partea debitorului, aceste chitanțe fiind în realitate niște simple adevărinite scrise pe chiar contractul de închiriere;

Considerând că în caz când obligațiunea intimaților ar fi fost solidară și indivizibilă în orice caz atitudinea creditorului, în speță reclamantul I. Georgescu, ar face neapărat să se presupună voința sa de a renunța la solidaritate și deci o remitere tacită a solidarității;

Având în vedere că din notificările făcute de intimații A. Frâncu și Gh. Enescu în calitate lor de chiriași și în anul 1919 prin Corpul Portăreilor Trib. Ilfov, se constată asemenea această chirie și achitarea de ambii sus numiții «ex parte debiti»;

Având în vedere că consecința logică a nexului care unește

una de alta obligațiunile celor doi contractanți în contractele sinalagmatiche, este rezoluția contractului care este complementul necesar al protecțiunii acordate contractului, considerând că rezoluția contractului este consacrarea acelei regule de echitate, care nu permite de a lăsa pe unul din contractanți încatenat în legăturile contractului, atunci când cel alt contractant nu prostează echivalentul, (Vezi C. de casație franceză, 29 Noembrie 1865 P. P, 665, 666);

Considerând că locațiunea este un contract sinalagmatic; că în contractele sinalagmatiche condițiunea rezolutorie este întotdeauna subînțeleasă, în cazul când una din părți nu și va respecta obligațiunea;

Considerând că locațiunea este un contract sinalagmatic supus, ca atare, condițiunilor art. 1019 și 1020 c. c. român și că atuncea când proprietarul ar vroi a rezilia contractul din culpa chiriașului de a nu fi achitat la termen chiria necesită a se adresa justiției pentru desființarea acestui contract;

Considerând că în atare caz, rezoluțiunea cu toate că se prezintă ca rezultatul unei condițiuni rezolutorii tacite sau subînțeleasă este, totuși, rezultatul în realitate al unei hotărâri judecătorești, rezultatul aprecierii judecătorului;

Având în vedere că în anumite cazuri, părțile pot prevedea în mod expres într'un contract sinalagmatic ipoteza în care una din părți nu și va executa obligațiunea și că în atare caz, rezoluțiunea va avea loc de plin drept, deci o rezoluțiune în declarațiunea de voință a părților;

Având în vedere că atuncea când rezoluțiunea se aplică contractelor succesive, cum ar fi locațiunea, capătă denumirea specială de reziliere, fără efecte retroactive;

Având în vedere că în caz de rezoluțiune de plin drept prin declarațiunea de voință a părților contractante, a unui contract de locațiune, rezilierea se produce de plin drept fără a necesita pronunțarea rezoluțiunii de către justiție, această rezoluțiune expresă în momentul îndeplinirii provocând desființarea legăturii juridice născută din contract ipso facto și putând fi propusă fără nici o judecată;

Având în vedere că rezoluția provenind din această cauză de reziliere numită pact comisoriu expres «lex commissoria», nu poate fi propusă decât de partea în folosul căreia pactul a fost stipulat, adică de creditorul către care obligațiunea nu a fost executată, și care își păstrează dreptul de opțiune între executarea contractului și rezilierea lui;

Având în vedere că partea care optează pentru rezilierea contractului necesită a și manifesta voința sa printr'o somațiune sau punere în întârziere ce va fi suficientă, pentru ca contractul să fie reziliat fără intervenția justiției, conform regulelor, prescise de art. 1079, 1367 c. civ. român și după care somațiune, în nici un caz, nu s'ar mai putea acorda vre'un termen debitorului pentru executarea obligațiunii sale, într'un contract care nu mai are ființă;

Având în vedere că atunci când într'un contract sinalagmatic s'a stipulat că rezoluția va avea loc «ipso jure» fără nici o cerere în judecată, somațiune sau punere în întârziere, părțile adresându-se justiției pentru a constata dacă condițiunile din care decurge rezilierea contractului s'au îndeplinit sau nu, am avea atunci cel mai perfect pact comisoriu expres;

Având în vedere că ar rămâne de discutat dacă într'un atare caz totuși nu se necesită o notificare prin portărei, din partea creditorului, că prin îndeplinirea pactului comisoriu expres din contract, acesta este reziliat fiind fără ființă, și că orice legături juridice între părțile contractante sunt desființate;

În consecință urmează a examina dacă în contractul de locațiune încheiat între reclamantul I. Georgescu și intimații A. Frâncu și G. Enescu există un atare pact comisoriu expres și acceptând că există, dacă intimații nu au respectat obligațiunea lor față de creditor și deci fiind în culpă pactul comisoriu expres a devenit operant față de aceștia;

Având în vedere că în speță s'a pus în clauza X-a din acest contract că neplata chiriei integrală la termenele fixate prin acest contract de închiriere dă drept proprietarului la rezilierea contractului chiar după 24 ore, numai prin simpla chemare în judecată a chiriașului;

Considerând că în modul cum este redactată această clauză, nu constituie un pact comisoriu expres neconținând cuvintele care să constituie adevăratele elemente ale unei clauze rezolutorii exprese, în sensul legii, cum ar fi dacă s'ar fi spus:

reziliere de drept fără somațiune sau punere în întârziere și fără judecată, sau contractul va rămâne nul și fără limită prin simplul fapt al trecerii termenului și îndeplinirii condițiilor fără să necesite vre'o somațiune, judecată, sau altă formalitate judecătorească sau extra judecătorească;

Având în vedere deci că neexistând pact comisoriu expres în acest contract, urmează a examina dacă se găsesc elementele necesare unui pact comisoriu expres care să reproducă formula art. 1367 c. civ. român;

Având în vedere că în cazul art. 1367 c. civ. român, ar necesita o somațiune sau punere în întârziere care nu a avut loc și fără această manifestațiune de voință pactul comisoriu dacă ar exista este inoperant și în cazul art. 1020 c. civil ne-am găsi în plină rezoluțiune tacită când judecata este suverană apreciatore;

Având în vedere că în ce privește pe intimatul A. Frâncu obligațiunea sa față de reclamant fiind divizibilă și conjunctivă, nu se găsește în culpă față de reclamant, de oarece a achitat chiria ce se cuvenea, la termenul fixat în contract și în consecință nu este obligat a plăti restul de chirie ce s'ar cuveni pentru camerele cari ar fi fost ocupate de intimatul Gh. Enescu;

Având în vedere că intimatul Gh. Enescu pleacă la Galați stabilindu-se definitiv, cu familia sa, în acel oraș și lasă goale putând fi puse la dispoziția proprietarului camerele ocupate în apartamentul închiriat dela reclamantul I. Georgescu;

Având în vedere că intimatul Gh. Enescu în instanță nu face cu nimic dovadă că cu ocaziunea plecării sale la Galați a pus la dispoziție, oferind proprietarului camerele rămase goale și deci obligațiunea de a plăti chiria pe trimestrul Iulie-Octoberie 1922, pentru aceste camere, urmează a fi suportată de susnumitul intimat, de oarece pactul comisoriu tacit, clauza subînțeleasă din prezentul contract, urmează ca judecata în suverana ei apreciere să o sancționeze în ce privește pe numitul Gh. Enescu reziliind contractul în limitele în cari îl privește pe acesta;

Având în vedere că intimatul Enescu, declară în instanță că ține la dispoziția reclamantului camerele pe cari le ocupa în apartamentul închiriat.

Pentru aceste motive, judecata în virtutea legii hotărăște: Admite în parte acțiunea, etc.

Judecător ajutor, (ss) *R. Mărgăritescu*

— A apărut în editura Soc. an. *Curierul Judiciar*: **Legea pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global**, cuprinzând textul legii, Adnotațiuni doctrinare, Expunerea de motive, Desbaterile parlamentare, Discursurile Ministrului de finanțe și ale Raportorilor, Tabele și Formulare cu exemple practice, Circulările și Instrucțiunile date de Ministerul de finanțe, iar la urmă un **Indice alfabetic de impuneri** ce înlesnește cercetările, de

CONSTANT GEORGESCU

Membru în Comisiunea de legislație fiscală a Adunării Deputaților
Docent în științele financiare, Avocat

cu o Prefață de d-l *Vintilă I. Brătianu*, Ministru de finanțe. **Prețul 80 lei.**

Comandele la *Curierul Judiciar*, Rahovei 5, care expediază la cerere recomandat, contra mandat postal, la care se va adaoga lei 5 pentru porto recomandat.

A apărut în editura Soc. Anon. „*Curierul Judiciar*“ **Delictele de Contrabandă și Reticență Vamală**, de d-l *Traian Alexandrescu*, Avocat, Directorul Serviciului Contencios al Băncii Țării Românești. **Prețul 10 lei.**

Formulare de petiții, ce trebuie să se dea de către creditorii hipotecari Președinților de Tribunal în circumscripția căruia se află moșia expropriată. De vânzare la „*Curierul Judiciar*“. **Prețul 5 lei exemplarul.**

Tip. Soc. anon. **CURIERUL JUDICIAR**, București, Rahovei 5. **TELEFON 13/29** — Ad-tor: Avocat I. Codreanu. — C. 883.

— **Codul Inchirierilor**, cuprinzând legea chi-riilor din 1922, însoțită de Desbaterile parlamentare, Expunerea de motive, circulara Ministrului și întreaga legislație excepțională referitoare la materie, comentariu de d-nii *Gr. Conduratu*, consilier la Curtea de Apel București și *I. Gr. Periețeanu* și *Al. Velescu*, avocați.

Prețul 50 lei. De vânzare la „*Curierul Judiciar*“. Se adaugă 5 lei pentru porto recomandat.

* * *

— **Asupra Contractului de locațiune** (Ed. II), de d-l *N. Jac Constantinescu*, consilier la Curtea de Apel Galați, cuprinzând toată doctrina și jurisprudența cu toate legile și decretule-legi în legătură, și taxele de timbru pentru asistența socială.

Prețul 30 lei. Se adaugă 4 lei p. porto postal recomandat.

* * *

— A apărut în editura Societății anonime *Curierul Judiciar*: **INCHIRIEREA** sub regimul legii din 6 Aprilie 1923, comentată de d-nii: *Conduratu*, consilier la Curtea de București și *Periețeanu* și *Velescu* avocați, însoțită de Expunerea de motive, Discursurile Ministrului de Justiție, Desbaterile Parlamentare, iar la fine *jurisprudența Curții de Casație* cu privire la închiriere, adunată și sistematizată de d-l *Filip Mihăilescu*, grefier la Casație. **Prețul 60 lei**, se adaugă 5 lei pentru porto-postal recomandat.

— **Despre Ideea de Subrogațiune**, *Studiu juridic pur*, de d-l *Al. Em. Lăzărescu*, Doctor în drept dela Paris, avocat. **Prețul 40 lei.**

— **Drepturile Proprietarilor și Creditorilor Ipotecari în raport cu legislația Agrară**, studiu teoretic și practic, urmat de instrucțiunile și formularele necesare pentru încasările titlurilor de rentă, de d-l avocat *Traian Alexandrescu*. **Prețul 30 lei.**

— **Retipărindu-se colecții complete din Curierul Judiciar dela anul 1900 la zi, se vând cu prețul de 350 lei fiecare an, iar Tablete de materii cu 50 lei.**

Prevenim pe d-nii abonați că numerile ce le cer în cursul anului, trebuie să le plătească. Numai acele numere se servesc fără nici o plată, pentru care ni se reclamă în cursul săptămânei următoare că nu s'au primit, pentru ca și noi să putem reclama Direcțiunei poștei nepredarea lor la timp.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provinciile a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „*Curierul Judiciar*“, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...“

BANCA DE CREDIT NAȚIONAL

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Capital autorizat lei 50.000.000, emis lei 10.000.000

Str. Brezoianu 4, — București

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCA

Primește depuneri spre fructificare plătind 7% la vedere, 8% la trei luni și 9% peste șase luni.